

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
<<ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ>>
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Επιμέλεια: Παπαματθαίου Ελένη

Επιβλέπων: Αναπληρωτής Καθηγητής Παπαδάμου Στέφανος

Βόλος 2019

Υπεύθυνη Δήλωση

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στη διπλωματική εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος, Μάιος 2019.

Παπαματθαίου Ελένη

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	8
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.2 Οι Συνεταιριστικές τράπεζες στην Ευρώπη	9
1.2.1 Ανάλυση βασικών στοιχείων συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη.....	11
1.3 Πηγές αυξανόμενης ζήτησης για τις συνεταιριστικές.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	14
2.1 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΡΑΜΑΣ.....	14
2.2 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ	14
2.3 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΕΡΡΩΝ	15
2.4 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΕΡΙΑΣ.....	15
2.5 ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	16
2.6 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	17
2.7 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	17
2.8 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΒΡΟΥ	18
2.9 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	18
2.10 Ανάλυση βασικών στοιχείων συνεταιριστικών τραπεζών στην Ελλάδα	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	21
3.1 Βιβλιογραφική επισκόπηση κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών.....	21
3.2 Βιβλιογραφική επισκόπηση απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ.....	27
4.1 Εξαρτημένη μεταβλητή κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών	27
4.1.1. Z-SCORE	27
4.2 Ανεξάρτητες μεταβλητές κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών	28
4.2.1 Μέγεθος τράπεζας.....	28
4.2.2 Κίνδυνος χονδρικής χρηματοδότησης.....	30
4.2.3 Τραπεζική συμπεριφορά δανεισμού.....	31
4.2.4 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.....	32
4.3 Εξαρτημένη μεταβλητή απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών	34
4.3.1 Μέση απόδοση ενεργητικού.....	34
4.4 Ανεξάρτητες μεταβλητές απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών.....	35
4.4.1 Κεφαλαιακή επάρκεια.....	35
4.4.2 Μέγεθος τράπεζας.....	37
4.4.3 Κίνδυνος ρευστότητας.....	37

4.4.4 Ακαθάριστο Εγγώριο Προϊόν.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	41
5.1 Περιγραφική στατιστική ανάλυση μεταβλητών κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών	41
5.2 Περιγραφική στατιστική ανάλυση μεταβλητών απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	47
6.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	47
6.2 ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	47
6.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	47
6.4 Εμπειρική ανάλυση	49
6.4.1 Έλεγχοι για ύπαρξη στασιμότητας στις μεταβλητές του κινδύνου των συνεταιριστικών τραπεζών	49
6.4.2. Αποτελέσματα παλινδρόμησης	51
6.4.3 Έλεγχος στασιμότητας μεταβλητών υποδείγματος απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών .	52
6.4.4 Αποτελέσματα παλινδρόμησης	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	57
Βιβλιογραφία.....	58
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	59
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	60

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1 Στοιχεία Συν Τραπεζών Ευρώπης.....	11
Πίνακας 2 Στοιχεία ελληνικών συν.....	19
Πίνακας 3 Σύνοψη μεταβλητών 1 ^{οο} υποδείγματος.....	33
Πίνακας 4 Αναμενόμενα πρόσημα.....	34
Πίνακας 5 Σύνοψη μεταβλητών.....	39
Πίνακας 6 Αναμενόμενα πρόσημα.....	40
Πίνακας 7 Περιγραφική στατιστική z-score.....	41
Πίνακας 8 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία μεταβλητών 1 ^{οο} υποδείγματος.....	42
Πίνακας 9 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία Roaa.....	43
Πίνακας 10 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία 2 ^{οο} υποδείγματος.....	45
Πίνακας 11 Έλεγχος στασιμότητας 1 ^{οο} υποδείγματος στα επίπεδα.....	49
Πίνακας 12 Έλεγχος στασιμότητας 1 ^{οο} υποδείγματος στις πρώτες διαφορές.....	49
Πίνακας 13 συσχέτισης 1 ^{οο} υποδείγματος.....	50
Πίνακας 14 ols random effects 1 ^{οο} υποδείγματος.....	51
Πίνακας 15 ols random effects robust std. errors.....	52
Πίνακας 16 Έλεγχος στασιμότητας 2 ^{οο} υποδείγματος στα επίπεδα.....	52
Πίνακας 17 Έλεγχος στασιμότητας 2 ^{οο} υποδείγματος στις πρώτες διαφορές.....	53
Πίνακας 18 Συσχέτισης μεταβλητών 2 ^{οο} υποδείγματος.....	54
Πίνακας 19 ols random effects 2ου υποδείγματος.....	54
Πίνακας 20 Πίνακας ols random effects robust std. errors 2 ^{οο} υποδείγματος.....	55

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1 z-score	28
Διάγραμμα 2 size.....	29
Διάγραμμα 3 Καταθέσεις/συν. Ενεργητικού.....	30
Διάγραμμα 4 Δάνεια/ Σύν. ενεργητικού.....	31
Διάγραμμα 5 Roaa.....	35
Διάγραμμα 6 Eta.....	36
Διάγραμμα 7 Δάνεια/Καταθέσεις.....	38
Διάγραμμα 8 z-score πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης.....	42
Διάγραμμα 9 Roaa πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης.....	45

ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Περίληψη

Στην παρούσα διπλωματική εργασία γίνεται ανάλυση των βασικών παραγόντων που επιδρούν στην απόδοση και τον κίνδυνο των 9 ελληνικών συνεταιριστικών τραπεζών μέσω της ανάλυσης panel data το διάστημα 2004-2016. Ως μέτρηση του κινδύνου χρησιμοποιείται ο δείκτης z-score και ως μέτρηση της απόδοσης ο δείκτης μέση απόδοση ενεργητικού (ROAA). Τα εμπειρικά αποτελέσματα έδειξαν πως η τραπεζική συμπεριφορά δανεισμού, ο κίνδυνος χονδρικής χρηματοδότησης και το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν έχουν επιρροή στον δείκτη z-score. Από την άλλη ο κίνδυνος ρευστότητας, η κεφαλαιακή επάρκεια και το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν έχουν επιρροή στην τραπεζική απόδοση. Ενώ και στα δύο υποδείγματα το σύνολο του ενεργητικού της τράπεζας δεν έχει καμία επιρροή.

Λέξεις κλειδιά: Συνεταιριστικές τράπεζες, κίνδυνος, απόδοση, panel data

DETERMINING THE PERFORMANCE AND RISK OF COOPERATIVE BANKS

Abstract

This thesis analyzes the key factors that affect the performance and risk of 9 Greek cooperative banks through the panel data analysis in the period 2004-2016. As a proxy of risk, the z-score index is used and the indicator average return on assets (ROAA) is measured as the performance measure. Empirical results have shown that bank lending behavior, wholesale funding risk and Gross Domestic Product have an impact on the z-score. On the other hand, liquidity risk, capital adequacy and Gross Domestic Product have an impact on banking performance. Furthermore, in both models the bank's total assets have no influence.

Key words: cooperative banks, risk, performance, panel data

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι συνεταιριστικές τράπεζες αποτελούν βασικό στοιχείο του συνεταιριστικού κινήματος στον πιστωτικό τομέα, το οποίο ξεκίνησε στην Ευρώπη τον 19ο αιώνα ως απάντηση στα προβλήματα που είχαν οι μικρές αστικές και αγροτικές επιχειρήσεις να αποκτήσουν πίστωση. Από τις πρώτες πιστωτικές ενώσεις που προώθησαν οι Schulze-Delitzsch και Raiffeisen υιοθέτησαν ένα οργανωτικό μοντέλο βασισμένο στη δημοκρατική διακυβέρνηση και τον αμοιβαίο έλεγχο. Με την πάροδο του χρόνου, το μοντέλο αυτό εξελίχθηκε και διαφοροποιήθηκε σε μια πληθώρα θεσμών με χαρακτηριστικά που αντικατοπτρίζουν αφενός τις ανάγκες των συνεταιριστικών μελών και αφετέρου τις ιδιαιτερότητες των εθνικών νομοθετικών πλαισίων. Alexopoulos και Goglio (2009)

Η ικανότητα των συνεταιριστικών τραπεζών να προσαρμόζονται και να αναπτύσσονται σε πολύ διαφορετικά οικονομικά και θεσμικά περιβάλλοντα τους έχει καταστήσει σημαντικό τμήμα του τραπεζικού κλάδου σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Οι συνεταιριστικές τράπεζες διαθέτουν ένα συγκεκριμένο επιχειρηματικό μοντέλο, δεδομένου ότι οι πελάτες τους είναι επίσης μέλη αυτών των πιστωτικών ενώσεων. Αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό τμήμα του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου. Clark κ.α (2018)

1.2 Οι Συνεταιριστικές τράπεζες στην Ευρώπη

Σήμερα, ο τομέας των συνεταιριστικών πιστώσεων στην Ευρώπη περιλαμβάνει συστήματα που δεν είναι απόλυτα ομοιόμορφα από απόψεως νομικής οργάνωσης, μεγέθους και οργάνωσης. Ορισμένα συστήματα είναι έντονα ενσωματωμένα. Αυτό συμβαίνει στη Γερμανία, όπου η Volksbanken και η Raiffeisenbanken συμμετέχουν σε ένα ενιαίο εμπορικό σωματείο και έχουν κοινές κεντρικές δομές (DZ Bank) και στις Κάτω Χώρες, των οποίων οι συνεταιριστικές τράπεζες συγκεντρώνονται στον όμιλο Rabobank, έναν από τους μεγαλύτερους τραπεζικούς ομίλους της χώρας. Άλλα συστήματα είναι πιο διαφοροποιημένα, όπως στη Γαλλία, της οποίας το συνεταιριστικό σύστημα περιλαμβάνει τρεις από τους πέντε μεγαλύτερους τραπεζικούς ομίλους της χώρας (Crédit Agricole, Caisse d'Épargne και Crédit Mutuel) καθώς και τον όμιλο Banques Populaires.

Συνολικά, ο συνεταιριστικός τραπεζικός τομέας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμεί πάνω από 2.914 τοπικές και περιφερειακές τράπεζες, 53.200 υποκαταστήματα και 81 εκατομμύρια μέλη, με σημαντική επίπτωση στις εθνικές τους αγορές. EACB (2018)

Για παράδειγμα, στην Αυστρία αντιπροσωπεύουν το 29% του μεριδίου αγοράς της βιομηχανίας, στη Γερμανία 51%, στην Ιταλία 61% και στην Ισπανία 31%. Επίσης, καταλαμβάνουν ένα μεγάλο ποσοστό δανείων στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στις αγορές όπου δραστηριοποιούνται. Ωστόσο, είναι γενικά μικρότερες από τις μέσες εμπορικές τράπεζες. Όσον αφορά το μέγεθος του ενεργητικού, η μέση συνεταιριστική τράπεζα στην Αυστρία είναι το ήμισυ του μεγέθους της μέσης εμπορικής τράπεζας, στη Γερμανία είναι το ένα πέμπτο του μεγέθους, στην Ιταλία το ένα τέταρτο του μεγέθους και στην Ισπανία το ποσοστό είναι ένα δέκατο. Οι συνεταιριστικές τράπεζες περιορίζονται στη διαθεσιμότητα πηγών χρηματοδότησης, καθώς δεν μπορούν εύκολα να αντλήσουν κεφάλαια ή να έχουν πρόσβαση στην αγορά χονδρικής χρηματοδότησης. Clark κ.α (2018)

Σύμφωνα με τους Alexopoulos και Goglio (2009) όπως αναφέρεται στους Padoa και Schioppa, (1997) στην Ιταλία, υπήρξε μεγαλύτερη διαφοροποίηση μεταξύ των αμοιβαίων τραπεζών (Banche di Credito Cooperativo) και των δημοφιλών τραπεζών (Banche Popolari), ενώ προτιμώνται οι αυτόνομες πορείες ανάπτυξης και λιγότερο η ενοποίηση τους. Ο πρώτος τομέας του συνεταιριστικού τραπεζικού τομέα έχει εδραιώσει τη θέση του στις επιλεγμένες αγορές του, εστιάζοντας στην εσωτερική ανάπτυξη και επιτυγχάνοντας με επιτυχία το ρόλο της τοπικής τράπεζας με στενούς δεσμούς με τον ιστό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Η μεγαλύτερη τράπεζα Banche Popolari, από την άλλη πλευρά, επικεντρώθηκε στην εξωτερική ανάπτυξη, πραγματοποιώντας ευρεία προγράμματα συγχώνευσης, τόσο εντός όσο και εκτός της κατηγορίας τους, με την απόκτηση πρώην αποταμιευτικών τραπεζών και τοπικών τραπεζών που δημιουργήθηκαν υπό μορφή ανώνυμων εταιρειών και εξειδικευμένων τραπεζών. Αυτό οδήγησε στον σχηματισμό μεσαίων και μεγάλων ομάδων που λειτουργούν πέρα από τα περιφερειακά σύνορα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ανάπτυξη έχει οδηγήσει σε αλλαγές στη δομή ιδιοκτησίας και σε μεγαλύτερο άνοιγμα στην αγορά- καθώς και στην είσοδο σε νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Τέλος, στην Ελλάδα, παρόλο που ο τομέας παρουσίασε μια εκπληκτικά δυναμική ανάπτυξη τη δεκαετία του 1990, εξακολουθεί να βρίσκεται σε μια μεταβατική περίοδο. Κατά την εννεαετή περίοδο (1998-2007) το σύνολο των μελών και το συνεταιριστικό κεφάλαιο συνεργασίας τριπλασιάστηκαν, τα περιουσιακά στοιχεία, τα δάνεια και οι καταθέσεις ήταν

δέκα φορές μεγαλύτερα και τα ίδια κεφάλαια, τα κέρδη προ φόρων και ο αριθμός των εργαζομένων αυξήθηκε κατά ετήσιο ρυθμό σχεδόν 40%.

Σε έναν ταχέως εξελισσόμενο τομέα, οι συνεταιριστικές τράπεζες, αποδείχθηκαν εξαιρετικά δυναμικές, ενώ εξελίχθηκαν σε διάφορες κατευθύνσεις, ανάλογα με τις διαφορετικές αρχικές τους καταστάσεις και τις ευκαιρίες που τους προσέφεραν οι τοπικές οικονομίες τους.

Ενώ οι εμπορικές και επενδυτικές τράπεζες ανήκουν στους μετόχους τους και στοχεύουν στη μεγιστοποίηση των κερδών, οι συνεταιριστικές τράπεζες ανήκουν στους ενδιαφερόμενους και δημιουργούνται κυρίως για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε συγκεκριμένους τομείς ή για τη βελτίωση της οικονομικής πρόσβασης σε επιλεγμένες γεωγραφικές περιοχές. Αυτό δείχνει ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες ενδέχεται να έχουν διαφορετική συμπεριφορά ανάληψης κινδύνων. Kohler (2014).

1.2.1 Ανάλυση βασικών στοιχείων συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα βασικότερα στοιχεία των συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη για την εξεταζόμενη περίοδο 2004 με 2016 και η ποσοστιαία διαφορά τους.

Πίνακας 1 Στοιχεία Συν Τραπεζών Ευρώπης

Κύρια στοιχεία συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη (2004, 2016)

	2004	2016	Ποσοστιαία διαφορά (%)
Σύνολο συνεταιριστικών τραπεζών	4,567	3,135	-31,36
Σύνολο καταστημάτων	58,437	57,597	-1,44
Μέλη	44,500,827	80,572,857	81,06
Πελάτες	125,700,769	209,024,394	66,29
Περιουσιακά στοιχεία	3,742,789	7,120,915	90,26
Καταθέσεις	1,943,795	3,611,185	85,78
Χορηγήσεις	1,888,905	4,093,347	116,70

EACB, ετήσιες καταστάσεις, ίδια επεξεργασία (ποσοστιαία διαφορά)

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Ένωσης Τραπεζών ενώ ο αριθμός των συνολικών τραπεζών μειώθηκε σημαντικά σε αυτό το διάστημα των 12 ετών, από 4,567 σε 3,135 σχεδόν 32%, ο αριθμός των καταστημάτων μειώθηκε ελάχιστα, μόλις 1,5%.

Η εξέλιξη αυτή δεν κατέστρεψε την τοπική τους παρουσία ούτε τη διείσδυσή τους στην αγορά. Αυτό φαίνεται να εκτιμάται από τις τοπικές κοινωνίες, καθώς κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς η συμμετοχή αυξήθηκε κατά 81% και οι συνολικοί πελάτες κατά περισσότερο από 66%. Η εξέλιξη αυτή, βεβαίως, ενίσχυσε τα περιουσιακά στοιχεία των συνεταιριστικών τραπεζών κατά περισσότερο από 90%, πρόσθεσε κατά 85% περισσότερες καταθέσεις που οδήγησαν σε 116% περισσότερη χρηματοδότηση για τις τοπικές οικονομίες. Αυτά τα απλά στοιχεία είναι ενδεικτικά ενός χρηματοπιστωτικού τομέα που αποκτά σημασία στο ευρωπαϊκό σύστημα τραπεζικών αγορών.

1.3 Πηγές αυξανόμενης ζήτησης για τις συνεταιριστικές

Σύμφωνα με τους Alexopoulos και Goglio (2009) όπως αναφέρει ο Wyman (2008) ιστορικά, το μικρό μέγεθος των συνεταιριστικών τραπεζών έχει εξισορροπηθεί από την οργάνωση του δικτύου τους και από το σχηματισμό οργάνων ανώτερης τάξης. Η δομή τους ως δικτύων τραπεζών και όχι ως τραπεζικά δίκτυα κατέστησε δυνατή την έκφραση των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από το μικρό μέγεθος. Επιπλέον, η αμοιβαία βοήθεια και αλληλεγγύη μεταξύ των αυτόνομων συνεταιριστικών τραπεζών έχει μειώσει τις αρνητικές επιπτώσεις του μικρού μεγέθους τους.

Η κρίση άρχισε να ρίχνει φως σε θέματα που συνδέονται στενά με τη φιλοσοφία των οικονομικών συνεταιρισμών, από την άποψη της καθημερινής επιχειρηματικότητας. Οι Fonteyne (2007) και Ferrì (2008) τονίζουν ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες υπερασπίζονται τα συμφέροντα των καταναλωτών και η παρουσία και ο τρόπος λειτουργίας τους μεγιστοποιούν το πλεόνασμα των καταναλωτών. Επικεντρώνονται στην ικανότητά τους να προσφέρουν απλά και διαφανή προϊόντα, δίκαιες τιμές, καλύτερα σχεδιασμένα για να ικανοποιούν τις τοπικές ανάγκες, με τρόπο που να διασφαλίζει ότι οι κίνδυνοι είναι κατανοητοί και γνωστοποιούνται καλά. Επιπλέον, υποδεικνύουν τους τρόπους με τους οποίους οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί σε σύγκριση με τις εμπορικές τράπεζες μπορούν να βοηθήσουν σε μια περίοδο πιστωτικής κρίσης:

- μπορεί να είναι λιγότερο διατεθειμένοι να δώσουν πίστωση στους πελάτες.
- μπορεί να είναι λιγότερο επιρρεπείς στο να αυξήσουν το επιτόκιο του δανείου σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης.
- χάρη στην καλύτερη κεφαλαιοποίηση και την πιο συνετή δανειοδότηση, οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί ενδέχεται να είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν κρίση στην ίδια τη συνεταιριστική τράπεζα και ως εκ τούτου μπορεί να είναι σε θέση να συνεχίσουν να βοηθούν τους πελάτες τους σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης. Alexopoulos και Goglio (2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παρακάτω γίνεται μία αναλυτική παρουσίαση των 9 ελληνικών συνεταιριστικών τραπεζών. Τα στοιχεία των τραπεζών προκύπτουν από την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος

2.1 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΡΑΜΑΣ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του επιμελητηρίου Δράμας, με στόχο να ιδρυθεί ένας χρηματοπιστωτικός φορέας που θα μπορούσε να υποστηρίξει την τοπική οικονομία. Η προσπάθεια ξεκίνησε το 1994 με την ίδρυση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού «Μακεδονική Πίστη» και από τις αρχές του 1999 η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας αφού έλαβε την άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, προσφέρει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στα μέλη της και στις επιχειρήσεις του Νομού.

Πρωτοπόρησε στην υλοποίηση των Υπουργικών Αποφάσεων για την άρση της οικονομικής δυσπραγίας του Νομού.

Δημιούργησε προϊόντα και υπηρεσίες που της επιτρέπουν ν' ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μελών της αλλά και τον ανταγωνισμό.

Λειτουργήσε με αυστηρά και ταυτόχρονα ρεαλιστικά πιστωτικά κριτήρια με αποτέλεσμα να διαθέτει ένα υγιέστατο χαρτοφυλάκιο και μηδαμινές επισφάλειες.

Οι προοπτικές της συνίστανται στην περαιτέρω βελτίωση των μεγεθών της, το διαρκή εκσυγχρονισμό της και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της.

Στις 28/12/2018 η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας ανακοίνωσε τη συγχώνευση με τη Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

2.2 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων ξεκίνησε τη δραστηριότητά της ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός το έτος 1993, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής και καταναλωτικής πίστης υψηλής ποιότητας με χαμηλό κόστος και μετεξελίχθηκε σε τράπεζα το 1995. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας ακολουθώντας ένα δυναμικό σχέδιο δράσης με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Το 2007 η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων έλαβε άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος για συναλλαγές με μη μέλη της, στα πλαίσια του ν. 3601/2007. Το 2008 η Τράπεζα αξιοποίησε τη δυνατότητα που παρασχέθηκε

με την τροποποίηση του Ν. 1667/1986 για την απόκτηση έως 1502 μερίδων συνολικά από κάθε φυσικό πρόσωπο ή Ν.Π.Ι.Δ.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων με τα 23 καταστήματά της και ενεργητικό 443 εκ. Ευρώ αποτελεί έναν οργανισμό ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη της Κρήτης, μια τράπεζα κοινωνικής οικονομίας, ανοικτής σε όλους, και ιδιαίτερα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, η οποία έχει οικοδομηθεί με σύγχρονες δομές και με ανθρώπινο πρόσωπο.

2.3 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΕΡΡΩΝ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Σερρών λειτούργησε το 2004 με απόφαση της Τραπέζης της Ελλάδος και αποτελεί τη συνέχεια του Αστικού Πιστωτικού Αναπτυξιακού Συνεταιρισμού, ο οποίος ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1995 από μία ομάδα μικροεπιχειρηματιών που προερχόταν κατά βάση από το Εμπορικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Σερρών. Ο βασικότερος στόχος της Συνεταιριστικής Τράπεζας Σερρών είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων χρηματοδοτικών προϋποθέσεων που σκοπό έχουν την υποστήριξη των ΜΜΕ που ήδη λειτουργούν στο Νομό Σερρών και κατά συνέπεια, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας αλλά και τη δημιουργία νέων. Η Συνεταιριστική Τράπεζα, πέρα από τα χορηγούμενα δάνεια, παρέχει και τεχνική υποστήριξη τόσο πριν όσο και μετά τη δημιουργία μιας χρηματοδοτούμενης επιχείρησης. Η αύξηση των κερδών της Συνεταιριστικής Τράπεζας δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Εκείνο που προέχει είναι η θεμελίωση της συνεταιριστικής πίστης στο Νομό Σερρών, η προσέλκυση σημαντικού μεριδίου της τοπικής αποταμίευσης των κατοίκων του και η συμβολή της στην βελτίωση του τοπικού εισοδήματος. Παρέχει προϊόντα τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα της τραπεζικής αγοράς. Το 2018 η Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών ανακοίνωσε τη συγχώνευση με τη Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

2.4 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΕΡΙΑΣ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας, από το ξεκίνημα της έδωσε και δίνει καθημερινά το παρόν στην ανάπτυξη του Νομού και αποτελεί ένα σταθερό αναπτυξιακό βραχίονα της ευρύτερης περιοχής.

Το 1998, ύστερα από αρκετές δυσκολίες και αντιξοότητες, ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός μετεξελίχθηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας με τη χορήγηση από την Τράπεζα Ελλάδος της σχετικής άδειας λειτουργίας ως Πιστωτικό Ίδρυμα.

Έκτοτε υπερβαίνοντας τα προβλήματα που αντιμετώπισε, πέτυχε εντυπωσιακούς ρυθμούς ανάπτυξης. Το 2018 η Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών ανακοίνωσε τη συγχώνευση με τη Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

2.5 ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα ξεκίνησε τη λειτουργία της ως Πιστωτικό Ίδρυμα Ν. Ηρακλείου τον Ιούνιο του 1994 και αναπτύχθηκε με ταχύτατους ρυθμούς κάνοντας αισθητή την παρουσία της στην οικονομική ζωή της Κρήτης αλλά και ευρύτερα. Ο χαρακτήρας και η φιλοσοφία της, διαφέρει σημαντικά από τις Εμπορικές Τράπεζες. Είναι πρωτίστως επιχείρηση της κοινωνικής οικονομίας, χρήσιμη και αναγκαία για την περιφερειακή ανάπτυξη, αφού λειτουργεί ανθρωποκεντρικά και τα κέρδη της παραμένουν στην Κρήτη ωφελεία των συνεταιίρων της που έχουν επενδύσει σε αυτή και είναι χρήστες των προϊόντων και υπηρεσιών της. Η Παγκρήτια είναι μια δυναμική Περιφερειακή Τράπεζα, που διαθέτει το μεγαλύτερο δίκτυο στο νησί με 52 καταστήματα το 2016. Αποτελεί μέλος του Ομίλου Συνεταιριστικών Τραπεζών, δίνοντας τη δυνατότητα στους πελάτες της για γρήγορη και ανέξοδη εξυπηρέτηση μέσα από ένα ενοποιημένο δίκτυο καταστημάτων και ΑΤΜ Πανελλαδικά.

Η εκτεταμένη εμπειρία της Τράπεζας από την εδραιωμένη για χρόνια συνεργασία της με την τοπική αυτοδιοίκηση, τα Επιμελητήρια, τους τοπικούς Εμπορικούς Συλλόγους, τους Συνεταιριστικούς φορείς του Αγροτικού τομέα και όλους τους τοπικούς φορείς της Κρήτης, δημιούργησε τις προϋποθέσεις ώστε να αναπτύξει ολοκληρωμένα προϊόντα και υπηρεσίες, προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχει ολοκληρωμένη υπηρεσία διαχείρισης Δημοτικών εσόδων στους Δήμους, με στόχο την ελαχιστοποίηση του λειτουργικού τους κόστους, καθώς και τη νέα υπηρεσία παροχής δωρεάν πληροφόρησης και υποστήριξης προς τους ΟΤΑ και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για τα τρέχοντα και υπό διαβούλευση Ευρωπαϊκά και Εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα που τους αφορούν.

Η οικονομική θέση και οι προοπτικές της Παγκρήτιας έχουν αξιολογηθεί αυστηρά από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που την έχει επιλέξει σαν ενδιάμεσο φορέα για την χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων και έργων υποδομής από τους ΟΤΑ στην Κρήτη,

καθώς και επενδυτικών σχεδίων από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η συνεργασία αυτή είναι στρατηγικής σημασίας για την Παγκρήτια, αφού τόσο το κύρος όσο και οι πόροι της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων της επιτρέπουν να αναπτύξει ακόμη περισσότερο τους δεσμούς της με τις αγορές που δραστηριοποιείται και να συμβάλλει ουσιαστικά, ως χρηματοπιστωτικός οργανισμός, στην περιφερειακή ανάπτυξη της Κρήτης.

2.6 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Με πρωτοβουλία του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Καρδίτσας το 1994 κατατέθηκε η πρόταση στην τοπική κοινωνία για ίδρυση Συνεταιριστικής τράπεζας στο νομό. Παρά το γεγονός ότι ο νομός Καρδίτσας είναι κατεξοχήν αγροτικός, με μόνο ανεπτυγμένο τον πρωτογενή τομέα και υστερούντων του δευτερογενούς και τριτογενούς, η πρόταση αγκαλιάστηκε από το σύνολο των πολιτών και στις 28/3/1994 η ιδρυτική συνέλευση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού ανέδειξε το ιδρυτικό της Συμβούλιο.

Στις αρχές του 1996 ο Συνεταιρισμός άνοιξε κατάστημα και μέχρι τον Απρίλιο του 1998 λειτούργησε με αυτή την μορφή. Αφού εξασφάλισε όλες τις προϋποθέσεις που έθετε η Τράπεζα της Ελλάδος από τον Απρίλιο του 1998 άρχισε να λειτουργεί πλέον, σαν Πιστωτικό Ίδρυμα. Η ανταπόκριση της τοπικής κοινωνίας ήταν συγκινητική και ένας νομός με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στον ελλαδικό χώρο απέκτησε ένα σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο που τέθηκε με μεγάλη φιλικότητα στη διάθεση των μελών του και έδωσε τη δυνατότητα σε αυτά να έχουν τη δική τους τοπική Τράπεζα, η οποία από τότε απαντά και δίνει λύσεις σε όλες τις δανειακές ανάγκες των πολιτών.

2.7 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου ξεκίνησε σαν Πιστωτικός Συνεταιρισμός το 1978 με την επωνυμία «Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Νομού Ιωαννίνων - Ο ΣΤΟΧΟΣ» και μετεξελίχθηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα το 1993. Έκτοτε λειτουργεί με τη σημερινή επωνυμία και διενεργεί όλες τις τραπεζικές εργασίες. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου σύμφωνα με τις καταστατικές της διατάξεις δεν έχει ως αυτοσκοπό την άμετρη κερδοφορία, που καταλήγει σε βάρος των συναλλασσομένων, αλλά αντίθετα εφαρμόζει την πλέον ανταγωνιστική τιμολογιακή πολιτική, προς όφελος των μελών της, ώστε η Τράπεζα αυτή να είναι πραγματικά μεγάλη γι αυτούς και η Συνεταιριστική Μερίδα να αποτελεί πραγματικό επενδυτικό αγαθό.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου ξεκίνησε με ένα κατάστημα και σήμερα έχει ανοίξει ακόμη 3 υποκαταστήματα.

2.8 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΒΡΟΥ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου, μετά τις εντατικές προσπάθειες του ΔΣ του Επιμελητηρίου Έβρου, και με την ένθερμη υποστήριξη και αποδοχή της τοπικής κοινωνίας, λαμβάνει την 18/10/96, την άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος με τη σημερινή επωνυμία της. Η εμφάνισή της στην περιοχή, σήμερα σε τοπικό επίπεδο και μελλοντικά σε περιφερειακό, με τον έντονα αποκεντρωμένο χαρακτήρα της, το ελάχιστο κόστος συγκέντρωσης της τοπική αποταμίευσης, την επανατοποθέτηση της στο τοπικό παραγωγικό κύκλωμα και την εξασφάλιση παροχής υπηρεσιών, απόλυτα προσαρμοσμένων στις ανάγκες των τοπικών οικονομικών παραγόντων, θέτει τις βάσεις για την ανάπτυξη της περιοχής.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια σταδιακή μετατόπιση του κέντρου βάρους της χρηματοδοτικής ενίσχυσης των περιφερειακών ΜΜΕ του Νομού, από τα κεντρικά ή τα Καταστήματα των Εμπορικών Τραπεζών, σε ένα τοπικά αυτόνομο Συνεταιριστικό Πιστωτικό Ίδρυμα, ενισχύοντας έτσι την τοπική οικονομία αλλά και την ευρωστία των μελών της. Η πίστη στη Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου, πηγάζει από το δυναμισμό των μεγεθών της, την ικανότητα του στελεχιακού και υπαλληλικού δυναμικού της και των συνεργατών της αλλά κυρίως από την ανταπόκριση των μελών της. Η τράπεζα ξεκίνησε με 2200 μέλη και τώρα αριθμεί περίπου 7000 μέλη.

2.9 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας ιδρύθηκε το 1994, ως Πιστωτικός και Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός, μέχρι το 1998, οπότε, αφού εκπλήρωσε τις προϋποθέσεις που θέτει το θεσμικό πλαίσιο, πήρε την έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος να λειτουργήσει ως Πιστωτικό Ίδρυμα. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Θεσσαλίας είναι μια εδραιωμένη εναλλακτική τραπεζική πρόταση στο Νομό. Στη πενταετία που πέρασε από τη δημιουργία της, κατέγραψε μια πορεία συνεχών επενδυτικών πρωτοβουλιών και βελτίωσης της καθημερινής της δράσης, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη των μεγεθών της με έντονους ρυθμούς, πολλές φορές με διπλασιασμό τους από χρήση σε χρήση.

Η Τράπεζα βρήκε τη χρυσή τομή, δίνοντας στους κατοίκους του Νομού χρηματοδοτικές και αποταμιευτικές διεξόδους, αμείβοντας ταυτόχρονα τους συνεταίρους της

με μερίσματα που προέκυπταν από την ανοδική κερδοφορία της. Έχοντας σαν κύριους στόχους της, τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των συνεταιίρων της και η συμβολή της στην τοπική ανάπτυξη, σε ένα Νομό μάλιστα, που αντιμετωπίζει σημαντικά οικονομικά προβλήματα, η Τράπεζα σήμερα αντεπεξέρχεται δυναμικά στον τραπεζικό ανταγωνισμό:

Ξεκίνησε με ένα κατάστημα και σήμερα αποτελείται από δέκα καταστήματα.

Από 2400 μέλη έχει ξεπεράσει τα 12000 μέλη .

Με 10 εργαζόμενους το 1999 σήμερα απασχολεί περισσότερους από 80 εργαζομένους.

2.10 Ανάλυση βασικών στοιχείων συνεταιριστικών τραπεζών στην Ελλάδα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα βασικότερα στοιχεία των συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη για την εξεταζόμενη περίοδο 2004 με 2016 και η ποσοστιαία διαφορά τους.

Πίνακας 2 Στοιχεία ελληνικών συν.

Κύρια στοιχεία ελληνικών συνεταιριστικών τραπεζών (2004,2016)

	2004	2016	Ποσοστιαία διαφορά (%)
Σύνολο συνεταιριστικών τραπεζών	16	9	-43,75
Σύνολο καταστημάτων	114	112	-1,75
Μέλη	144.176	163.628	13,49
Πελάτες	144.176	352.285	144,34
Περιουσιακά στοιχεία	1.574	2.539	61,31
Καταθέσεις	1.273	1.880	47,68
Χορηγήσεις	1.270	2.647	108,43

EACB, ετήσιες καταστάσεις, ίδια επεξεργασία (ποσοστιαία διαφορά)

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Ένωσης Τραπεζών ενώ ο αριθμός των συνολικών τραπεζών μειώθηκε σημαντικά στο υπό εξεταζόμενο διάστημα, από 16 σε 9 σχεδόν 45%, ο αριθμός των καταστημάτων μειώθηκε ελάχιστα, μόλις λίγο λιγότερο από 2%.

Φαίνεται πως οι τοπικές κοινωνίες συνεχίζουν να στηρίζουν τις εναπομείναντες συνεταιριστικές, καθώς κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς η συμμετοχή αυξήθηκε κατά περίπου 14%. Δεν είναι μία τεράστια αύξηση αλλά με βάση και του αριθμού των συνεταιριστικών είναι μία σημαντική αύξηση όπως και οι συνολικοί πελάτες αυξήθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό κατά περισσότερο από 144%. Η εξέλιξη αυτή, βεβαίως, ενίσχυσε τα περιουσιακά στοιχεία των συνεταιριστικών τραπεζών κατά περισσότερο από 61%, πρόσθεσε κατά 47% περισσότερες καταθέσεις που οδήγησαν σε 108% περισσότερη χρηματοδότηση για τις τοπικές οικονομίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται μία βιβλιογραφική επισκόπηση των βασικότερων άρθρων βάση των οποίων στηρίχθηκε η παρούσα διπλωματική διπλωματική εργασία. Το κεφάλαιο αυτό χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η κάθε ενότητα αναφέρεται ξεχωριστά στη βιβλιογραφική επισκόπηση του κάθε υποδείγματος.

3.1 Βιβλιογραφική επισκόπηση κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών

Οι Clark κ.α (2018) χρησιμοποίησαν ένα μεγάλο δείγμα τραπεζών, 1535 συνεταιριστικών τραπεζών οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη την περίοδο 2006 με 2014. Αυτό το δείγμα καλύπτει το 64% του συνόλου των συνεταιριστικών τραπεζών παγκοσμίως. Οι Clark, κ.α (2018) αξιολογούν εμπειρικά τη σχέση μεταξύ ανταγωνισμού, προτιμήσεων κινδύνου και διάρθρωσης της αγοράς στη συνεταιριστική τραπεζική. Το άρθρο εστιάζει στην αγορά καταθέσεων και δανείων.

Εξετάζουν την έκθεση σε κίνδυνο μέσω του δείκτη Z-Index σε επίπεδο τράπεζας ως σημαντικό καθοριστικό παράγοντα της ευρωστίας και της σταθερότητας της αγοράς και εξετάζουν αν υπάρχουν μη γραμμικές σχέσεις μεταξύ της δύναμης της αγοράς και της κάθε τράπεζας. Χρησιμοποιούν ως ανεξάρτητες μεταβλητές τον δείκτη Lerner αλλά τροποποιημένο για να μετρήσουν την ισχύ της κάθε συνεταιριστικής σε κάθε αγορά, τις συνολικές υποχρεώσεις προς τα συνολικά ίδια κεφάλαια, το σύνολο του ενεργητικού όπως επίσης μακροοικονομικές μεταβλητές. Εξετάζουν επίσης τη σημασία της διαφοροποίησης μέσω των περιουσιακών στοιχείων των καταθέσεων και των υποχρεώσεων.

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι πως η σταθερότητα των τραπεζών αυξάνεται από τη δύναμη της αγοράς αλλά η σχέση είναι μη γραμμική. Το μεγαλύτερο μέρος της σταθερότητας των τραπεζών προέρχεται από την δύναμη της αγοράς στην αγορά δανείων. Δεν βρίσκουν καθοριστικά στοιχεία για την δύναμη της αγοράς στην αγορά των καταθέσεων. Επίσης αποδεικνύουν ότι η φερεγγυότητα των συνεταιριστικών τραπεζών συνδέεται θετικά με το βαθμό διαφοροποίησης τόσο των στοιχείων του ενεργητικού όσο και των υποχρεώσεων.

Οι Fiordelisi και Mare (2014) εξετάζουν αν ο ανταγωνισμός επηρεάζει τη σταθερότητα των συνεταιριστικών τραπεζών και αν η ευρωστία των τραπεζών μειώνεται ή αυξάνεται όταν ο ανταγωνισμός είναι υψηλός. Αναλύοντας ένα μεγάλο δείγμα συνεταιριστικών τραπεζών στην ΕΕ μεταξύ του 1998 και του 2009, καταλήγουν στα εξής

συμπεράσματα. Πρώτον, δείχνουν ότι η δύναμη της αγοράς συνδέεται αρνητικά με την σταθερότητα των τραπεζών, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει μια θετική σχέση τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα μεταξύ ανταγωνισμού και σταθερότητας. Δεύτερον, αποδεικνύουν ότι η οικονομική κρίση του 2007 δεν επηρεάζει τη σχέση μεταξύ ανταγωνισμού και σταθερότητας. Υπολογίζουν την σταθερότητα των τραπεζών μέσω του δείκτη Z-score. Χρησιμοποιούν pooled ordinary least squares regressions και fixed-effects panel regressions. Αναλύουν επίσης τον αντίκτυπο που έχουν πολλαπλοί παράγοντες στη σχέση ανταγωνισμού-κινδύνου, όπως η συμπεριφορά herding, η χρηματοπιστωτική κρίση, η συγκέντρωση στις αγορές δανείων και καταθέσεων και τα θεμελιώδη στοιχεία σε επίπεδο τραπεζών.

Ο Kohler (2014) αναλύει τον αντίκτυπο των επιχειρηματικών μοντέλων στη σταθερότητα των τραπεζών σε 15 χώρες της ΕΕ μεταξύ 2002 και 2011. Το δείγμα περιλαμβάνει συνεταιριστικές τράπεζες, ταμιευτήρια, εμπορικές τράπεζες, εταιρείες χαρτοφυλακίου τραπεζών και επενδυτικές τράπεζες, επενδυτικές εταιρείες σε 15 χώρες της ΕΕ. Δείχνει ότι οι τράπεζες θα είναι σημαντικά πιο σταθερές και κερδοφόρες αν αυξήσουν το μερίδιό τους στα μη επιτοκιακά έσοδα, υποδεικνύοντας ότι θα προκύψουν σημαντικά οφέλη από τη διαφοροποίηση του εισοδήματος. Μετρά τον τραπεζικό κίνδυνο χρησιμοποιώντας τον δείκτη z-score. Επιπλέον, προκειμένου να κατανοήσει ποιο στοιχείο του z-score είναι αυτό που καθοδηγεί κατά κύριο λόγο τη σχέση μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών, αποσύνθεσε τον δείκτη. Κατά συνέπεια τις δύο μεταβλητές που προκύπτουν ως εξαρτημένες μεταβλητές. Διαπιστώνει ότι οι μικρότερες τράπεζες γενικότερα και οι συνεταιριστικές και οι τράπεζες αποταμιεύσεων θα είναι σημαντικά πιο σταθερές εάν παράγουν μεγαλύτερο μερίδιο του εισοδήματός τους από μη παραδοσιακές δραστηριότητες, αλλά θα είναι λιγότερο σταθερές αν αυξήσουν μερίδιο χρηματοδότησης εκτός καταθέσεων.

Ο Μαρούα (2015) στο άρθρο του αναλύει τη σημασία της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την σταθερότητα των συνεταιριστικών τραπεζών. Εστιάζει στις συνεταιριστικές τράπεζες και υπολογίζει τον κίνδυνο των συνεταιριστικών τραπεζών με τη βοήθεια του δείκτη z-score. Στοχεύει στην ανίχνευση εσωτερικών παραγόντων που προκαλούν την απόδοση των συνεταιριστικών τραπεζών πριν και μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007. Το δείγμα αποτελείται από συνεταιριστικές τράπεζες σε 12 χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την περίοδο από το 2004 έως το 2011. Βρίσκει ότι η απόδοση των συνεταιριστικών τραπεζών ήταν αξιοσημείωτη και συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007. Περιέλαβε μεταβλητές που αφορούν την εσωτερική

διακυβέρνηση των συνεταιριστικών τραπεζών. Πιο συγκεκριμένα, μερικές από τις μεταβλητές είναι το σύνολο του ενεργητικού, ο αριθμός μελών και εργαζομένων όπως και η ηλικία της τράπεζας. Χρησιμοποίησε pooled ordinary least squares regressions και fixed-effects panel regressions. Τα ευρήματα της μελέτης του υποστηρίζουν ότι αυξάνεται η σταθερότητα των συνεταιριστικών τραπεζών με την αύξηση μελών. Μόνο η αρχή της ένταξης μπορεί να είναι θετική για την απόδοση υπό την έννοια ότι επηρεάζει την ψυχολογία των πελατών, τη συμπεριφορά, προβάλλοντας μια περαιτέρω δέσμευση στις συνεταιριστικές τράπεζες.

Ο Chiaramonte κ.α (2013) στο άρθρο του συνέλεξε ένα δείγμα συνεταιριστικών, αποταμιευτικών και εμπορικών τραπεζών από χώρες του ΟΟΣΑ, και εξέτασε εάν και σε ποιο βαθμό οι συνεταιριστικές τράπεζες επηρέασαν τη μέση αστάθεια των τραπεζών κατά την περίοδο 2001-2010. Υπολόγισε τις επιπτώσεις της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης, αναλύοντας χωριστά την περίοδο προ της κρίσης (2001-2006) και τα έτη κρίσης (2007-2010). Στο εμπειρικό κομμάτι ανέλυσε τα αποτελέσματα μέσω της εκτίμησης generalized method of moments (GMM) και επικεντρώνεται σε συγκεκριμένους παράγοντες της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένου ενός συνόλου ψευδομεταβλητών που αντιπροσωπεύουν τα επιχειρηματικά μοντέλα που υιοθετούν οι τράπεζες και σε διάφορες μεταβλητές ανά χώρα. Τα ευρήματά του δείχνουν ότι ο ρόλος των συνεταιριστικών τραπεζών ποικίλλει έντονα με την πάροδο του χρόνου, καθώς μεταβάλλονται οι οικονομικές και χρηματοπιστωτικές συνθήκες. Επιπλέον, δείχνει ότι η μεγαλύτερη παρουσία των συνεταιριστικών τραπεζών ασκεί θετική και αυξανόμενη επιρροή στη σταθερότητα των μεγάλων τραπεζών στο ίδιο τραπεζικό σύστημα, αλλά μόνο κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Χρησιμοποιεί το z-score για τη μέτρηση του τραπεζικού κινδύνου. Το συνολικό δείγμα αποτελείται από 94,059 παρατηρήσεις. Μερικές από τις μεταβλητές που σχετίζονται με την τράπεζα περιλαμβάνουν το μέγεθος των τραπεζών, τον κίνδυνο χρηματοδότησης χονδρικής, τη συμπεριφορά τραπεζικού δανεισμού, τη λειτουργική αποδοτικότητα. Τα αποτελέσματα του άρθρου δείχνουν ότι, μόνο στην περίοδο κρίσης, οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν υψηλότερο φυσικό λογάριθμο των z-score από τις εμπορικές τράπεζες και, σε μικρότερο βαθμό, τις τράπεζες αποταμιεύσεων, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι συνεταιριστικές είναι ένα σταθερότερο επιχειρηματικό μοντέλο.

Οι Hesse και Cihak (2007) στο άρθρο τους για τις συνεταιριστικές τράπεζες και την χρηματοοικονομική σταθερότητα βρήκαν ότι είναι πιο σταθερές από τις εμπορικές τράπεζες σε αντίθεση με άλλες υποδείξεις της βιβλιογραφίας. Το εύρημα αυτό οφείλεται στη

χαμηλότερη μεταβλητότητα των αποδόσεων των συνεταιριστικών τραπεζών, οι οποίες υπερτερούν της χαμηλότερης κερδοφορίας και της κεφαλαιοποίησης τους. Τα ευρήματα σε αυτό το έγγραφο δείχνουν ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες στις προηγμένες οικονομίες και τις αναδυόμενες αγορές έχουν υψηλότερο z-score από τις εμπορικές τράπεζες και τις τράπεζες αποταμιεύσεων αν και σε μικρότερο βαθμό, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι πιο σταθερές. Υποθέτουν ότι αυτή η παρατηρούμενη χαμηλότερη μεταβλητότητα των αποδόσεων και το υψηλότερο z-score το οποίο είναι η εξαρτημένη μεταβλητή μπορεί να προκληθεί από το γεγονός ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες σε κανονικές περιόδους μεταφέρουν τα περισσότερα από τα κέρδη τους στους πελάτες, αλλά είναι σε θέση να αποκαταστήσουν αυτό το πλεόνασμα σε ασθενέστερες περιόδους. Χρησιμοποιούν δεδομένα από όλες τις εμπορικές, συνεταιριστικές και αποταμιευτικές τράπεζες από 29 μεγάλες προηγμένες οικονομίες και αναδυόμενες αγορές που είναι μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

Συνολικά, έχουν στοιχεία για 16.577 τράπεζες από το 1994 έως το 2004, που περιλαμβάνουν 11.090 εμπορικές τράπεζες, 3.072 συνεταιριστικές τράπεζες και 2.415 τράπεζες καταθέσεων ταμειευτηρίου. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές που χρησιμοποιούν είναι το σύνολο του ενεργητικού, ο λόγος των δανείων προς το ενεργητικό, το μερίδιο αγοράς και μερικές μακροοικονομικές μεταβλητές όπως ο πληθωρισμός και το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Ο Liu κ.α (2013) χρησιμοποίησαν περιφερειακά δεδομένα για να εξετάσουν τη σταθερότητα των τραπεζών μεταξύ των τραπεζών ήταν και συνεταιριστικές στο δείγμα σε 10 ευρωπαϊκές χώρες κατά την περίοδο 2000-2008. Κατέληξαν στο συμπέρασμα οι περιφερειακές οικονομικές συνθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της σταθερότητας των ευρωπαϊκών τραπεζών. Τα αποτελέσματά τους δείχνουν ότι η αστάθεια των τραπεζών είναι πιθανό να συμβεί σε περιοχές με σχετικά υψηλή ανεργία ίσως λόγω των μειωμένων πηγών χρηματοδότησης και της χαμηλότερης ζήτησης πιστώσεων. Μέτρησαν τον τραπεζικό κίνδυνο χρησιμοποιώντας το δείκτη z-score. Χρησιμοποίησαν το περιφερειακό κατά κεφαλήν ΑΕΠ και το περιφερειακό ποσοστό ανεργίας ως περιφερειακούς οικονομικούς δείκτες. Επίσης, έκαναν χρήση στοιχείων από τους ισολογισμούς όπως τον λόγο των εξόδων λειτουργίας προς λειτουργικά έσοδα, το φυσικό λογάριθμο συνολικού ενεργητικού και τον δείκτη Lerner ως το μέτρο του ανταγωνισμού της αγοράς.

3.2 Βιβλιογραφική επισκόπηση απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών

Ο Petria κ.α (2015) αξιολόγησαν τους βασικούς καθοριστικούς παράγοντες της κερδοφορίας των τραπεζών στην ΕΕ κατά την περίοδο 2004-2011. Διαχώρισαν τους παράγοντες που επηρεάζουν την κερδοφορία των τραπεζών σε δύο μεγάλες ομάδες: τους ειδικούς για την τράπεζα (εσωτερικούς) παράγοντες και τους εξειδικευμένους και μακροοικονομικούς (εξωτερικούς) παράγοντες. Χρησιμοποίησαν περισσότερες από 2500 παρατηρήσεις και ως εξαρτημένη μεταβλητή για την κερδοφορία των τραπεζών την απόδοση του μέσου ενεργητικού (ROAA) και την απόδοση του μέσου των ιδίων κεφαλαίων (ROAE). Ο πιστωτικός κίνδυνος και ο κίνδυνος ρευστότητας, η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης, η διαφοροποίηση των επιχειρήσεων, η συγκέντρωση / ανταγωνισμός της αγοράς και η οικονομική ανάπτυξη έχουν επιρροή στην κερδοφορία των τραπεζών, τόσο στην μεταβλητή ROAA όσο και στην ROAE. Επίσης, βρήκαν πως μακροοικονομικές μεταβλητές επηρεάζουν την κερδοφορία των τραπεζών όπως ο πληθωρισμός και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Οι Staikouras και Wood (2011) μέτρησαν την απόδοση τραπεζών στην Ευρώπη και στο δείγμα συγκαταλέγονταν και συνεταιριστικές τράπεζες. Τα αποτελέσματα της εκτίμησης δείχνουν ότι η απόδοση των ευρωπαϊκών τραπεζών επηρεάζεται όχι μόνο από παράγοντες που σχετίζονται με τις διαχειριστικές τους αποφάσεις αλλά και από αλλαγές στο εξωτερικό μακροοικονομικό περιβάλλον. Κατασκεύασαν μοντέλα OLS και fixed effects με εξαρτημένη μεταβλητή τον δείκτη απόδοσης ενεργητικού (ROA) και χώρισαν το δείγμα σε δύο ομάδες αναλόγως του μεγέθους του ενεργητικού κάθε τράπεζας. Τα αποτελέσματα έρχονται σε αντίθεση με μελέτες που έχουν εξετάσει το συγκεκριμένο θέμα για την επιρροή του μεριδίου αγοράς στην κερδοφορία για τις ευρωπαϊκές τραπεζικές δραστηριότητες και εντοπίζουν θετική επίδραση των μεταβλητών συγκέντρωσης ή μεριδίων αγοράς στην κερδοφορία των τραπεζών. Χρησιμοποιούν ως ανεξάρτητες μεταβλητές τον δείκτη δανείων προς στοιχεία ενεργητικού, τον δείκτη ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, τις προβλέψεις για τη ζημία των δανείων σε σχέση με τα συνολικά δάνεια τα οποία παρέχουν ένα μέτρο του κεφαλαιακού κινδύνου. Ακόμη, ο δείκτης συγκέντρωσης, το μερίδιο αγοράς της κάθε τράπεζας και τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία ανά έτος κάθε τράπεζας. Τέλος, συμπεριέλαβαν τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ και του ακαθάριστου κατά κεφαλήν εισοδήματος για κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Al-Homaidi κ.α (2018) προσπάθησε να εντοπίσει τους προσδιοριστικούς παράγοντες της κερδοφορίας των τραπεζών στην Ινδία. Χρησιμοποίησε ως εξαρτημένες

μεταβλητές την απόδοση ενεργητικού (ROA), την απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE), και το καθαρό περιθώριο τόκων (NIM). Επίσης κάνει χρήση ανεξάρτητων μεταβλητών όπως το σύνολο του ενεργητικού, την κεφαλαιακή επάρκεια (η), το σύνολο των καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού. Ακόμη χρησιμοποίησε μακροοικονομικές μεταβλητές όπως το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν και τον πληθωρισμό. Κατέληξε στο συμπέρασμα μέσα από τις εκτιμήσεις των παλινδρομήσεων με σταθερές και τυχαίες επιδράσεις ελαχίστων τετραγώνων αλλά και μέσω της γενικευμένης μεθόδου στιγμών (GMM) πως οι παραπάνω μεταβλητές επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή ROA.

Ο Dietrich κ.α (2011) ανέλυσε την κερδοφορία 372 εμπορικών τραπεζών στην Ελβετία την δεκαετία 1999 με 2009. Για να εξετάσει την επίδραση της χρηματοοικονομικής κρίσης χώρισε το δείγμα σε δύο υποκατηγορίες. Το ένα δείγμα αναφέρονταν στην περίοδο πριν την κρίση (1999-2006) και το δεύτερο στην περίοδο της κρίσης (2007-2009). Χρησιμοποιεί ως εξαρτημένες τις μεταβλητές απόδοση ενεργητικού (ROA), την απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE), και το καθαρό περιθώριο τόκων (NIM) αν και στηρίζεται περισσότερο στην απόδοση ενεργητικού. Χρησιμοποιεί ψευδομεταβλητές για ανεξάρτητες μεταβλητές όπως η ηλικία και το μέγεθος της τράπεζας. Επίσης γίνεται χρήση μεταβλητών κοινών με τα παραπάνω άρθρα όπως μακροοικονομικών μεταβλητών αλλά και μεταβλητών όπως λειτουργική αποδοτικότητα και πρόβλεψη για ζημιά δανείων. Στο σύνολο των μεταβλητών τα ευρήματα τους συμπίπτουν με αυτά άλλων μελετών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά οι εξαρτημένες και ανεξάρτητες μεταβλητές του κάθε υποδείγματος ξεχωριστά.

4.1 Εξαρτημένη μεταβλητή κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών

4.1.1. Z-SCORE

Ένα ζήτημα που σχετίζεται με τη χρήση των z-scores για την ανάλυση συνεταιριστικών τραπεζών είναι το κατά πόσον ο συγκεκριμένος δείκτης είναι ένα δίκαιο μέτρο ευρωστίας μεταξύ διαφορετικών ιδρυμάτων, ιδίως δεδομένου ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες εστιάζουν πολύ λιγότερο στις αποδόσεις και την κερδοφορία από τις εμπορικές τράπεζες. Hesse και Čihák (2007). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, το z-score είναι ένα αντικειμενικό μέτρο, καθώς όλες οι τράπεζες συνεταιριστικές, εμπορικές και αποταμιευτικές αντιμετωπίζουν τον ίδιο κίνδυνο αφερεγγυότητας σε περίπτωση που εξαντληθούν τα κεφάλαια. Li κ.α (2016). Αυτός είναι ακριβώς ο κίνδυνος που καταγράφεται από το z-score, το οποίο έχει την ίδια μεθοδολογία για κάθε τύπο τράπεζας. Εάν ένα ίδρυμα "επιλέγει" να έχει χαμηλότερες αποδόσεις προσαρμοσμένες σε κινδύνους, μπορεί να έχει το ίδιο ή μεγαλύτερο z-score αν έχει υψηλότερη κεφαλαιοποίηση. Chiaramonte κ.α (2013).

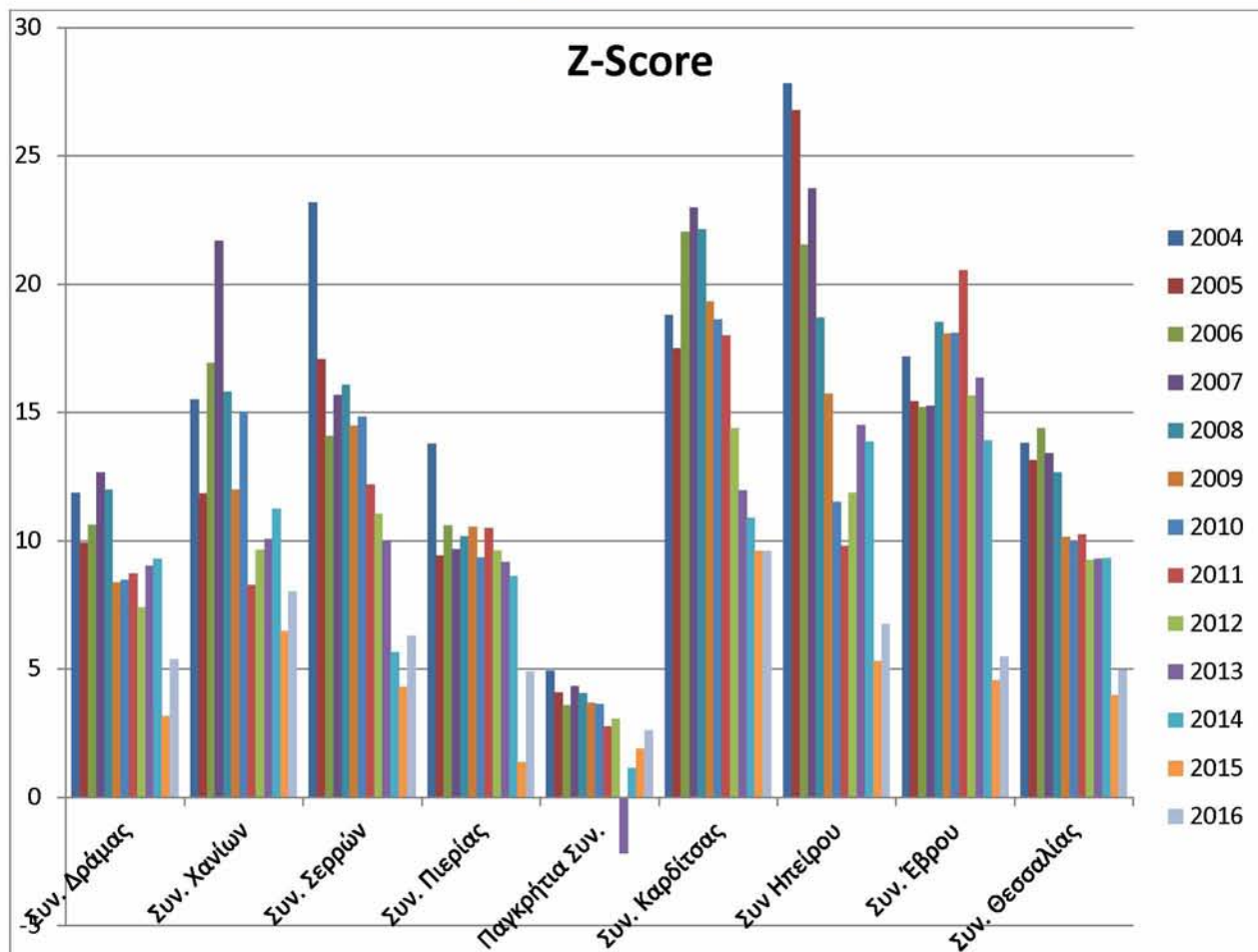
Έτσι γίνεται χρήση ενός δημοφιλούς λογιστικού μέτρου της σταθερότητας των τραπεζών, το z-score, όπου χρησιμοποιείται συχνά ως μέτρο κινδύνου αλλά και ως εξαρτημένη μεταβλητή. Ο δείκτης για τη σταθερότητα των τραπεζών υπολογίζεται ως:

$$Z - score = \frac{Roaa + ETA}{sRoaa}$$

όπου Roaa (Return on assets) είναι η απόδοση του μέσου ενεργητικού της τράπεζας, όπου ETA (Equity over assets) αντιπροσωπεύει την αναλογία των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων και sRoaa είναι η τυπική απόκλιση της απόδοσης του συνολικού μέσου ενεργητικού για κάθε τράπεζα. Το z-score αντικατοπτρίζει τον αριθμό των τυπικών αποκλίσεων με τις οποίες οι αποδόσεις θα πρέπει να μειωθούν από το μέσο για να εξαλείψουν τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας. Οι υψηλότερες τιμές του z-score δείχνουν χαμηλότερη πιθανότητα κινδύνου αφερεγγυότητας και μεγαλύτερη σταθερότητα για την τράπεζα. Δεδομένου ότι το z-score είναι εξαιρετικά λοξό, γίνεται χρήση του φυσικού λογαρίθμου του (\ln_z), ο οποίος κατανέμεται κανονικά.

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της εξαρτημένης μεταβλητής για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 1 z-score

Ιδία επεξεργασία

4.2 Ανεξάρτητες μεταβλητές κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών

Παρακάτω γίνεται αναλυτική παρουσίαση των ανεξάρτητων μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση πάνελ δεδομένων .

4.2.1 Μέγεθος τράπεζας

Γίνεται χρήση του φυσικού λογαρίθμου του συνολικού ενεργητικού της τράπεζας ως ανεξάρτητη μεταβλητή για το μέγεθος της τράπεζας (Size). Maroua (2015).

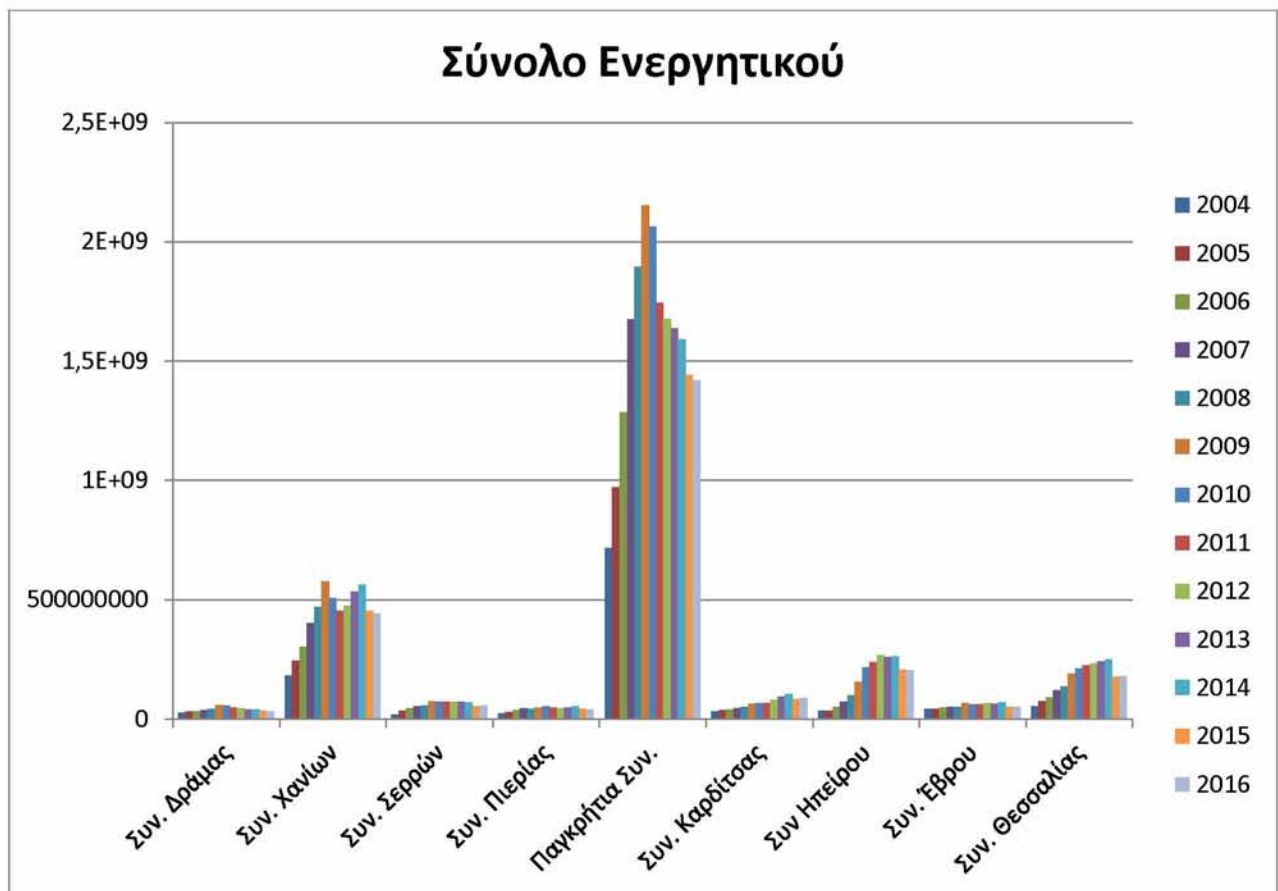
Η σχέση που συνδέει το μέγεθος της τράπεζας (Size) με το δείκτη z-score είναι αβέβαιη. Η σχέση μπορεί να ερμηνευθεί θετικά όταν η αύξηση του μεγέθους των τραπεζών οδηγεί σε αύξηση της αποτελεσματικότητας, γεγονός που θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη σταθερότητα των τραπεζών. Hesse και Cihac (2007)

Από την άλλη πλευρά, η σχέση μπορεί να είναι αρνητική σύμφωνα με το υπερβολικά μεγάλο για αποτυχία (too big to fail) κίνητρο που αποδίδεται στις μεγάλες τράπεζες να αναλάβουν περισσότερους κινδύνους, υπονομεύοντας έτσι τη σταθερότητα των ίδιων των τραπεζών και τελικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο οποίο λειτουργούν.

Ως εκ τούτου, η σχέση μεταξύ μεγέθους τράπεζας και σταθερότητας είναι ασαφής. Liu κ.α (2013).

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της ανεξάρτητης μεταβλητής SIZE για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 2 size

Ίδια επεξεργασία

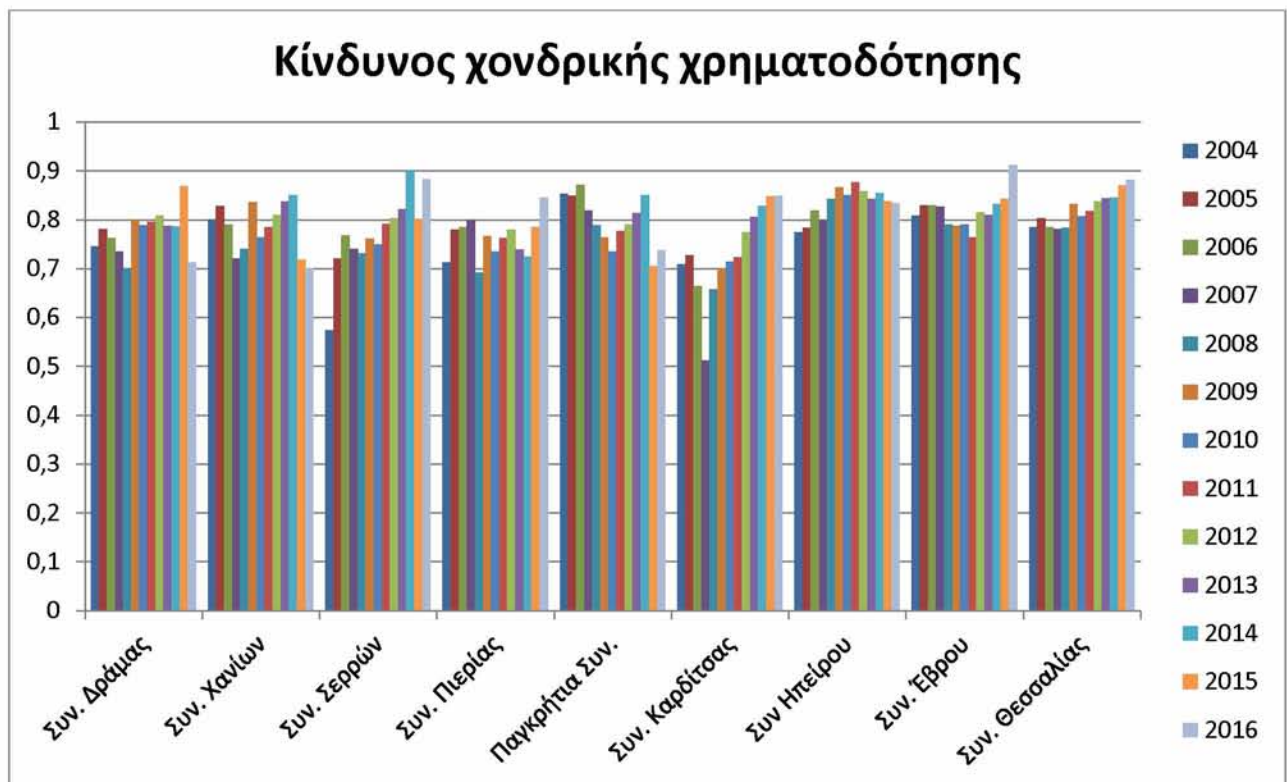
4.2.2 Κίνδυνος χονδρικής χρηματοδότησης

Ο δείκτης καταθέσεων των συνεταιριστικών τραπεζών προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων καταγράφει τους κινδύνους χονδρικής χρηματοδότησης (wholesale funding risk) και αποτελεί υποκατάστατο για τη διασύνδεση μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων Chiaramonte κ.α. (2013) Το μέγεθος του δείκτη καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού αντικατοπτρίζει το βαθμό των διασυνδέσεων του ισολογισμού με άλλες τράπεζες και συνεπώς ένα πιθανό φαινόμενο ντόμινο στον κλάδο. Επιπλέον, η αυξανόμενη εξάρτηση από μια τέτοια βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση συνεπάγεται μεγαλύτερη αναντιστοιχία ληκτότητας μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, καθιστώντας τις τράπεζες πιο ευάλωτες στον κίνδυνο ρευστότητας.

Καθώς οι υψηλότερες τιμές του δείκτη μπορούν να απειλήσουν τη σταθερότητα των τραπεζών μέσω της έκθεσης σε κίνδυνο ρευστότητας, αναμένεται να είναι αρνητική η σχέση μεταξύ της συγκεκριμένης ανεξάρτητης με την εξαρτημένη μεταβλητής.

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της ανεξάρτητης μεταβλητής κίνδυνος χονδρικής χρηματοδότησης για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 3 Καταθέσεις/συν. Ενεργητικού

Ίδια επεξεργασία

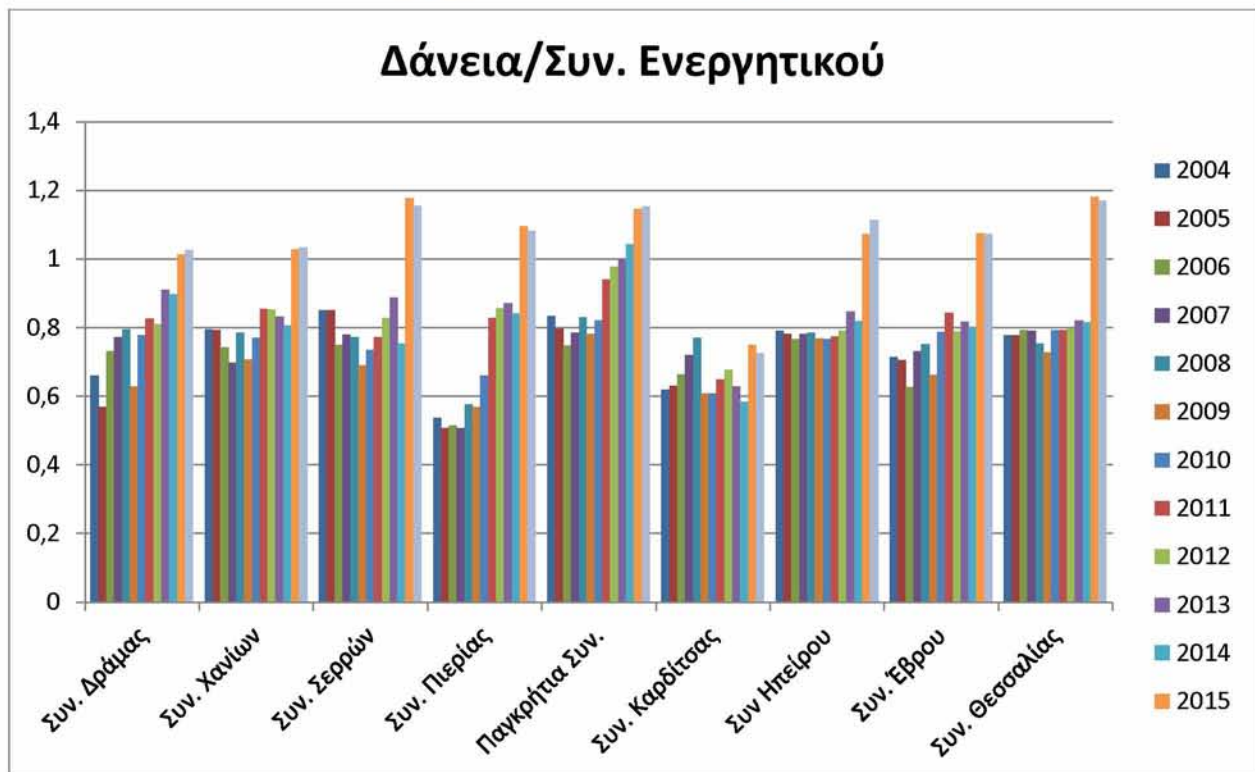
4.2.3 Τραπεζική συμπεριφορά δανεισμού

Ο λόγος των καθαρών δανείων προς τα συνολικά στοιχεία ενεργητικού χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο για τη συμπεριφορά των τραπεζικών δανειοδοτήσεων και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο.

Αναμένεται αρνητική ένδειξη για τη σχέση μεταξύ των δανείων προς το σύνολο του ενεργητικού και της σταθερότητας των τραπεζών, δεδομένου ότι η πίστωση είναι μία από τις πιο επικίνδυνες περιοχές της τραπεζικής επιχείρησης. Hesse και Cihac (2007). Οι τράπεζες με υψηλότερα χαρτοφυλάκια δανείων στους ισολογισμούς τους σε σχέση με το συνολικό ενεργητικό τους ενδέχεται να είναι πιο πιθανό να αντιμετωπίσουν προβλήματα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και έτσι να βρεθούν σε κίνδυνο. Όσο μεγαλύτερη είναι η έκθεση δανείων της τράπεζας, τόσο υψηλότερος είναι ο κίνδυνος αθέτησης και συνεπώς μικρότερη η σταθερότητα. Liu κ.α. (2013)

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της ανεξάρτητης μεταβλητής δάνεια προς σύνολο του ενεργητικού για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 4 Δάνεια/ Σύν. ενεργητικού

Ίδια επεξεργασία

4.2.4 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) συγκαταλέγεται μεταξύ των πιο συχνά χρησιμοποιούμενων μακροοικονομικών δεικτών και μέτρησης της συνολικής δραστηριότητας της οικονομίας. Στην παρούσα εργασία γίνεται χρήση η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ. Kohler (2014). Αυτή η ετήσια μεταβλητή εξήχθη από τη βάση δεδομένων της world bank. Το πρόσημο του συντελεστή που συνδέει το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα είναι αβέβαιη. Η αύξηση του ΑΕΠ ενδέχεται να έχει θετικό αντίκτυπο στη σταθερότητα των τραπεζών. Με μεγαλύτερη ζήτηση, οι συντελεστές παραγωγής χρησιμοποιούνται καλύτερα, μειώνοντας το μέσο κόστος και βελτιώνοντας τη διαχειριστική αποτελεσματικότητα και αυτό μπορεί να βοηθήσει τις τράπεζες να μειώσουν τους κινδύνους.

Ωστόσο, τα στοιχεία δείχνουν ότι τα λάθη δανεισμού είναι πιο πιθανό κατά τη διάρκεια μιας περιόδου άνθησης σε σχέση με την ύφεση. Υπάρχουν δύο πιθανές αιτίες για αυτό.

Πρώτον, όταν η οικονομία αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς, οι τράπεζες γίνονται υπερβολικά αισιόδοξες όσον αφορά την ικανότητα αποπληρωμής των δανειοληπτών, γεγονός που οδηγεί σε πιο φιλελεύθερες πιστωτικές πολιτικές με χαμηλότερα πιστωτικά πρότυπα. Αυτή η συμπεριφορά δανεισμού τείνει τελικά να οδηγήσει σε υψηλότερο επίπεδο απομειωμένων δανείων και αδυναμίας δανειολήπτη. Chiaramonte κ.α. (2013).

Δεύτερον, σε περιόδους άνθησης ο υπερβολικός ανταγωνισμός που μπορεί να επικρατήσει κατά τη διάρκεια μιας οικονομικής ανάκαμψης μπορεί να διαβρώσει τα περιθώρια και να ενθαρρύνει τους διαχειριστές να αναζητήσουν επιχειρήσεις υψηλότερης απόδοσης (και συνεπώς υψηλότερου κινδύνου).

Με βάση τα παραπάνω αναμένεται μια διπλή σχέση, θετική ή αρνητική.

Παρακάτω ακολουθούν δύο πίνακες όπου γίνεται συνοπτικά η παρουσίαση των μεταβλητών με τη συντομογραφία τους και με μία σύντομη περιγραφή τους καθώς και των αναμενόμενων πρόσημων σύμφωνα με τη βιβλιογραφία.

Πίνακας 3 Σύνοψη μεταβλητών 1^{ου} υποδείγματος

Ο πίνακας δείχνει τις μεταβλητές που θα χρησιμοποιηθούν στην παλινδρόμηση.

Μεταβλητή	Περιγραφή	Συντομογραφία
Εξαρτημένη μεταβλητή		
z-score	Ο φυσικός λογάριθμος του λόγου της απόδοσης περιουσιακών στοιχείων (ROA) συν τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (ETA) διαιρούμενος με την τυπική απόκλιση της απόδοσης περιουσιακών στοιχείων (SDROA).	Ln_z
Ανεξάρτητες μεταβλητές		
Μέγεθος τράπεζας	Ο φυσικός λογάριθμος των συνολικών περιουσιακών στοιχείων της κάθε τράπεζας. (σε εκ. Ευρώ)	SIZE
Τραπεζική συμπεριφορά δανεισμού	Δάνεια προς το σύνολο του ενεργητικού	LA
Κίνδυνος χονδρικής χρηματοδότησης	Καταθέσεις προς το σύνολο του ενεργητικού.	WFR
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	Αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ	RGDP
Οικονομική κρίση	Ψευδομεταβλητή που παίρνει την τιμή 1 την περίοδο της κρίσης (2009-2016) και 0 την περίοδο πριν την κρίση (2004-2008)	CRS

Πίνακας 4 Αναμενόμενα πρόσημα

Ο πίνακας δείχνει συνοπτικά τα αναμενόμενα πρόσημα των συντελεστών της σχέσης των ανεξάρτητων με την εξαρτημένη μεταβλητή.

Μεταβλητή	Αναμενόμενο πρόσημο
SIZE	Θετικό/Αρνητικό (+/-)
RGDP	Θετικό/Αρνητικό (+/-)
WFR	Αρνητικό (-)
LA	Αρνητικό (-)
CRS	Θετικό/Αρνητικό (+/-)

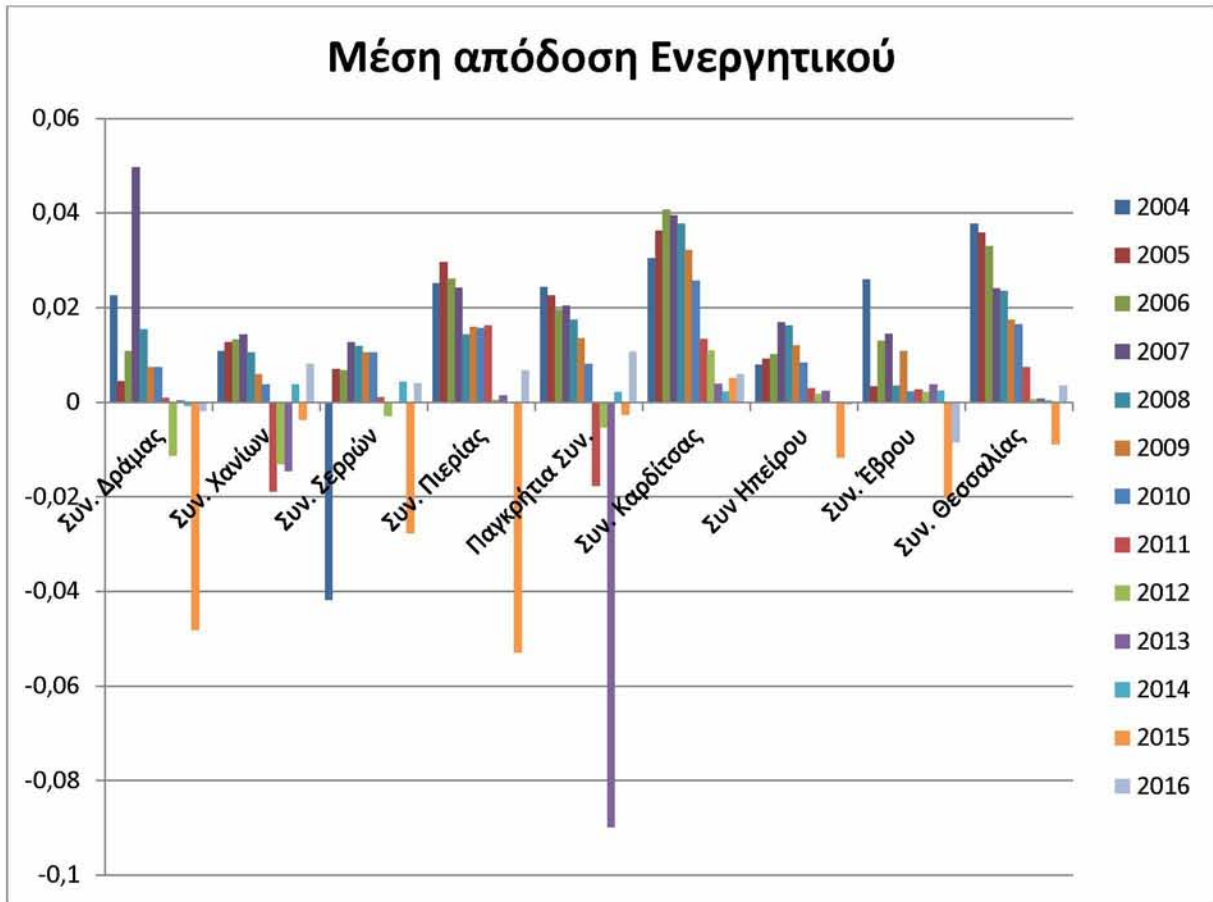
4.3 Εξαρτημένη μεταβλητή απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών

4.3.1 Μέση απόδοση ενεργητικού

Ως επί το πλείστον η βιβλιογραφία χρησιμοποιεί ως μέτρο απόδοσης των τραπεζών ένα γνωστό μέτρο κερδοφορίας την απόδοση περιουσιακών στοιχείων (Return on assets). Υπολογίζεται ως λόγος ο του καθαρού κέρδους προς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας. Παρουσιάζει το καθαρό σχετικό κέρδος που παράγεται από το συνολικό ενεργητικό της τράπεζας και θεωρείται μέτρο της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης. Σε σύγκριση με την απόδοση ιδίων κεφαλαίων (Return on equity), η χρήση του ROA λαμβάνει υπόψη τους κινδύνους που απορρέουν από τη μόχλευση και είναι ο βασικός δείκτης κερδοφορίας τραπεζών Athanasoglou κ.α (2005). Η χρήση των μέσων ετήσιων περιουσιακών στοιχείων εκφράζουν την απόδοση με μεγαλύτερη ακρίβεια από τις τιμές του τέλους του έτους. Έτσι γίνεται χρήση η απόδοση των μέσων στοιχείων ενεργητικού (ROAA). Petria κ.α. (2015).

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της εξαρτημένης μεταβλητής, μέση απόδοση ενεργητικού για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 5 Roaa

Ιδία επεξεργασία

4.4 Ανεξάρτητες μεταβλητές απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών

Παρακάτω γίνεται αναλυτική παρουσίαση των ανεξάρτητων μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση πάνελ δεδομένων .

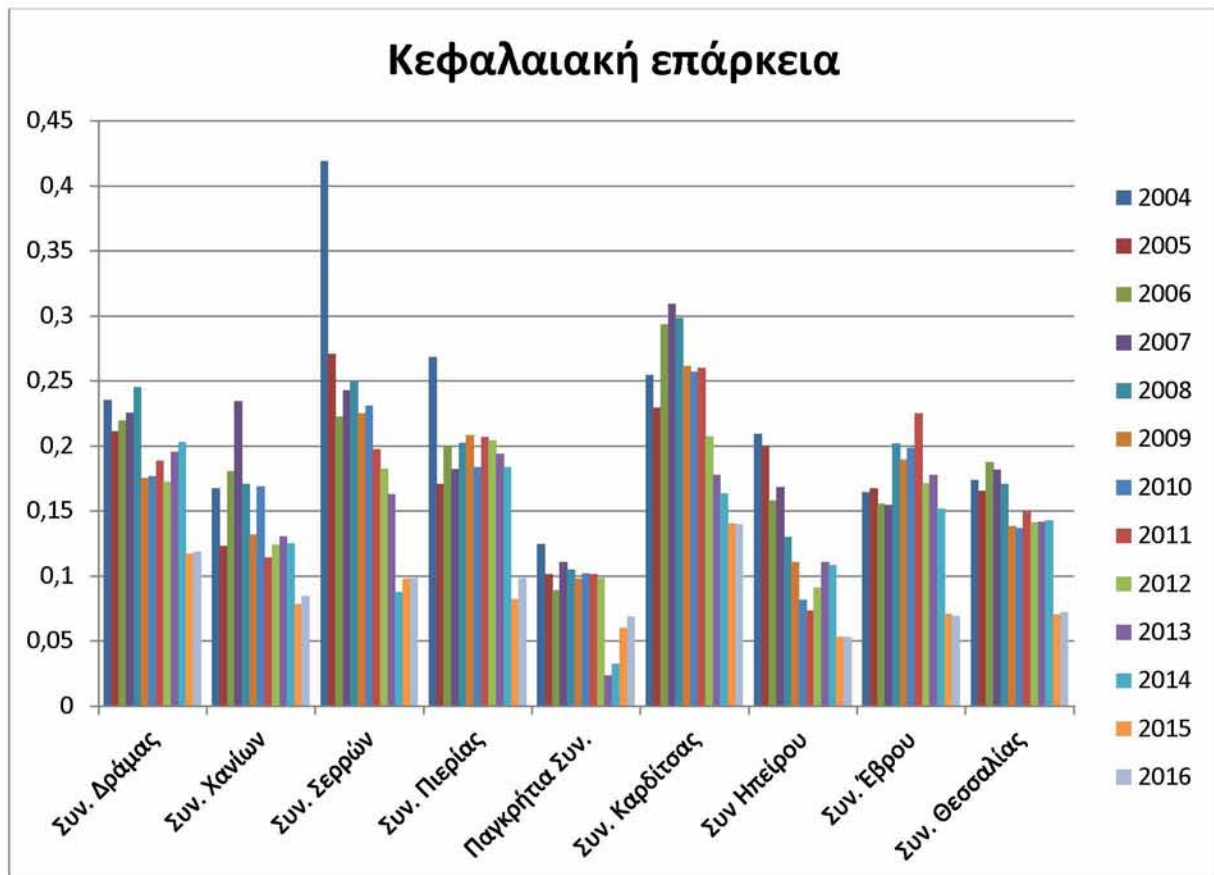
4.4.1 Κεφαλαιακή επάρκεια

Ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς τα περιουσιακά στοιχεία (equity to assets ratio) συμπεριλαμβάνεται ως μέτρο της συνολικής κεφαλαιακής ισχύος. Ο δείκτης αυτός αποτελεί μέτρο της κεφαλαιακής επάρκειας. Μία θετική (αρνητική) εκτίμηση των συντελεστών του δείκτη δείχνει μια αποτελεσματική (αναποτελεσματική) διαχείριση της κεφαλαιακής διάρθρωσης των τραπεζών. Σύμφωνα με ορισμένους συγγραφείς, ο συγκεκριμένος δείκτης συνδέεται αρνητικά με την εξαρτημένη μεταβλητή (Roaa), καθώς οι χαμηλότεροι δείκτες

κεφαλαίου θα πρέπει να οδηγήσουν σε υψηλότερα τραπεζικά έσοδα. Επομένως, όσο πιο υψηλός είναι ο δείκτης τόσο πιο χαμηλή θα είναι η κερδοφορία. Ο υψηλότερος λόγος κεφαλαίου / περιουσιακών στοιχείων τείνει να μειώσει τον κίνδυνο μετοχικού κεφαλαίου και ως εκ τούτου μειώνει την αναμενόμενη ισορροπία απόδοσης ιδίων κεφαλαίων που απαιτείται από τους επενδυτές. Ο υψηλότερος δείκτης μπορεί επίσης να προκαλέσει μεγαλύτερη κερδοφορία εάν το υψηλότερο κεφάλαιο μειώσει τους κινδύνους που συνδέονται με την είσοδο ή την επέκταση σε ορισμένες κερδοφόρες σειρές προϊόντων. Οι τράπεζες που αυξάνουν το κεφάλαιο και μειώνουν τους κινδύνους τους μπορεί να είναι σε θέση να αποφύγουν την έκδοση εγγυήσεων εκτός ισολογισμού, όπως οι δανειακές δεσμεύσεις και οι επιστολές πίστωσης σε αναμονή. Staikouras και Wood (2011), Heffernan κ.α (2008).

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της ανεξάρτητης μεταβλητής, κεφαλαιακή επάρκεια, για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 6 Ετα

Ίδια επεξεργασία

4.4.2 Μέγεθος τράπεζας

Η επίδραση του μεγέθους καταγράφεται από το φυσικό λογάριθμο του συνολικού ενεργητικού για κάθε συνεταιριστική τράπεζα. Αυτή η μεταβλητή ελέγχει τις διαφορές κόστους που σχετίζονται με το μέγεθος της τράπεζας και τη μεγαλύτερη δυνατότητα διαφοροποίησης των μεγαλύτερων τραπεζών. Al-Homaidi κ.α. (2018)

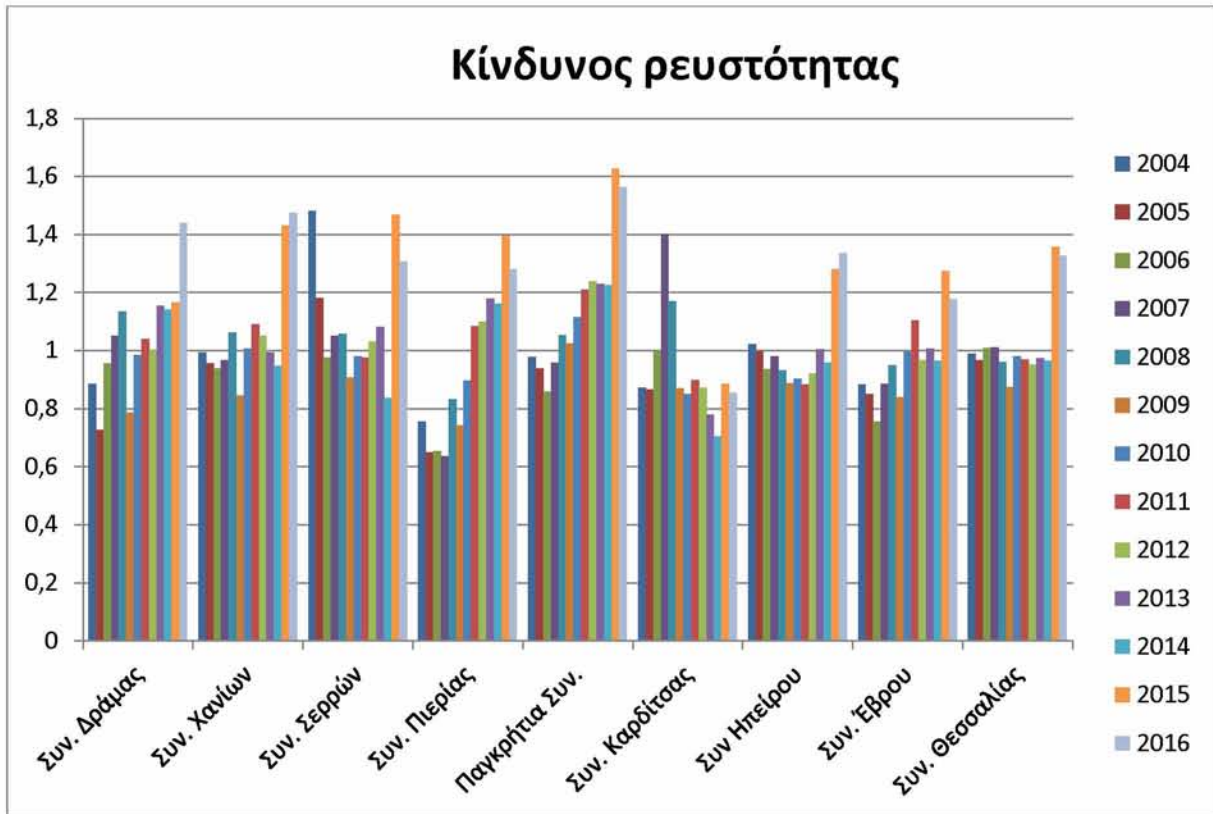
Η επίδραση δεν είναι σαφής. Από την μία πλευρά, το μεγαλύτερο μέγεθος μπορεί να δημιουργήσει οικονομίες κλίμακας, με αποτέλεσμα αύξηση των επιδόσεων, οπότε θετικό συντελεστή αλλά ταυτόχρονα οι μεγαλύτερες τράπεζες επηρεάζονται συχνά από δυσκαμψίες, αδράνεια, γραφειοκρατία, που μπορεί να μειώσουν τις επιδόσεις άρα αρνητικό συντελεστή. Petria κ.α (2015)

4.4.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Επίσης γίνεται χρήση του δείκτη δανείων προς καταθέσεις πελατών για την καταγραφή του κινδύνου ρευστότητας. Μια τράπεζα με το κατάλληλο επίπεδο ρευστότητας θα έχει τη δυνατότητα να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της, ακόμη και σε δύσκολες καταστάσεις. Από αυτή την άποψη, ο δείκτης μειώνει τους κινδύνους αποτυχίας που μπορεί να μειώσουν το κόστος χρηματοδότησης και να ενισχύσουν την κερδοφορία Alexiou και Voyazas (2009). Από την άλλη πλευρά, τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία αποφέρουν χαμηλές αποδόσεις, γεγονός που μειώνει την κερδοφορία. Αναμένεται αρνητικό πρόσημο. Petria κ.α (2015).

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος της ανεξάρτητης μεταβλητής, κίνδυνος ρευστότητας, για τις 9 συνεταιριστικές τράπεζες για το διάστημα 2004-2016.

Διάγραμμα 7 Δάνεια/Καταθέσεις

Ιδία επεξεργασία

4.4.4 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Τέλος, συμπεριλαμβάνεται ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ. Η κερδοφορία των τραπεζών θα καθοδηγείται από το πραγματικό ΑΕΠ για διάφορους λόγους. Μπορεί κανείς να δει το ΑΕΠ ως μέτρηση του μεγέθους της αγοράς στην οποία λειτουργούν οι τράπεζες. Athanasoglou κ.α (2008). Η αύξηση του ΑΕΠ, η οποία ποικίλλει με την πάροδο του χρόνου αλλά όχι μεταξύ των τραπεζών, αναμένεται να έχει θετική επίδραση στην κερδοφορία των τραπεζών σύμφωνα με τη βιβλιογραφία σχετικά με τη σχέση μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και κερδοφορίας των τραπεζών. Staikouras και Wood (2011). Συνεπώς, επειδή η ζήτηση για δανεισμό αυξάνεται κατά τη διάρκεια κυκλικών ανοδικών τάσεων, αναμένεται μια θετική σχέση μεταξύ της κερδοφορίας των τραπεζών και της ανάπτυξης του ΑΕΠ. Dietrich και Wanzengried (2011).

Παρακάτω ακολουθούν δύο πίνακες όπου γίνεται συνοπτικά η παρουσίαση των μεταβλητών με τη συντομογραφία τους και με μία σύντομη περιγραφή τους καθώς και των αναμενόμενων πρόσχημων σύμφωνα με τη βιβλιογραφία.

Πίνακας 5 Σύνοψη μεταβλητών

Σε αυτόν τον πίνακα δίνεται μία σύντομη περιγραφή όλων των μεταβλητών που θα χρησιμοποιηθούν στην παλινδρόμηση.

Μεταβλητή	Περιγραφή	Συντομογραφία
Εξαρτημένη μεταβλητή		
Μέση απόδοση ενεργητικού	Κέρδη προ φόρων και τόκων/Μέσος όρος ενεργητικού	Roaa
Ανεξάρτητες μεταβλητές		
Μέγεθος τράπεζας	Ο φυσικός λογάριθμος των συνολικών περιουσιακών στοιχείων της κάθε τράπεζας. (σε εκ. Ευρώ)	SIZE
Κεφαλαιακή επάρκεια	Ίδια κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού	ETA
Κίνδυνος ρευστότητας	Δάνεια/Καταθέσεις	LRISK
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	Αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ	RGDP
Οικονομική κρίση	Ψευδομεταβλητή που παίρνει την τιμή 1 την περίοδο της κρίσης (2009-2016) και 0 την περίοδο πριν την κρίση (2004-2008)	CRS

Ίδια επεξεργασία.

Πίνακας 6 Αναμενόμενα πρόσημα

Ο πίνακας δείχνει συνοπτικά τα αναμενόμενα πρόσημα των συντελεστών της σχέσης των ανεξάρτητων με την εξαρτημένη μεταβλητή.

Μεταβλητή	Αναμενόμενο πρόσημο
SIZE	Θετικό/Αρνητικό (+/-)
RGDP	Θετικό(+)
ETA	Θετικό/Αρνητικό (+/-)
LRISK	Αρνητικό (-)
CRS	Θετικό/Αρνητικό (+/-)

Ίδια επεξεργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται η περιγραφική στατιστική ανάλυση των μεταβλητών που απαρτίζουν τα δύο υποδείγματα. Γίνεται μία ανάλυση του δείγματος πριν από την οικονομική κρίση (2004-2008) και κατά τη διάρκεια της κρίσης (2009-2016) από το έτος όπου άρχισαν να φαίνονται οι επιδράσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

5.1 Περιγραφική στατιστική ανάλυση μεταβλητών κινδύνου συνεταιριστικών τραπεζών

Πίνακας 7 Περιγραφική στατιστική z-score

Σε αυτό τον πίνακα παρουσιάζεται ο μέσος όρος του φυσικού λογαρίθμου του z-score (\ln_z) για κάθε μία από τις εννιά ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες για την περίοδο πριν την κρίση (2004-2008) και κατά την περίοδο της κρίσης (2009-2016).

	\ln_z	
Συνεταιριστικές τράπεζες	(2004-2008)	(2009-2016)
Δράμας	2,431	1,961
Χανίων	2,776	2,282
Σερρών	2,831	2,201
Περίας	2,364	1,936
Παγκρήτια	1,429	0,399
Καρδίτσας	3,024	2,605
Ηλείου	3,156	2,355
Έβρου	2,789	2,526
Θεσσαλίας	2,600	2,076

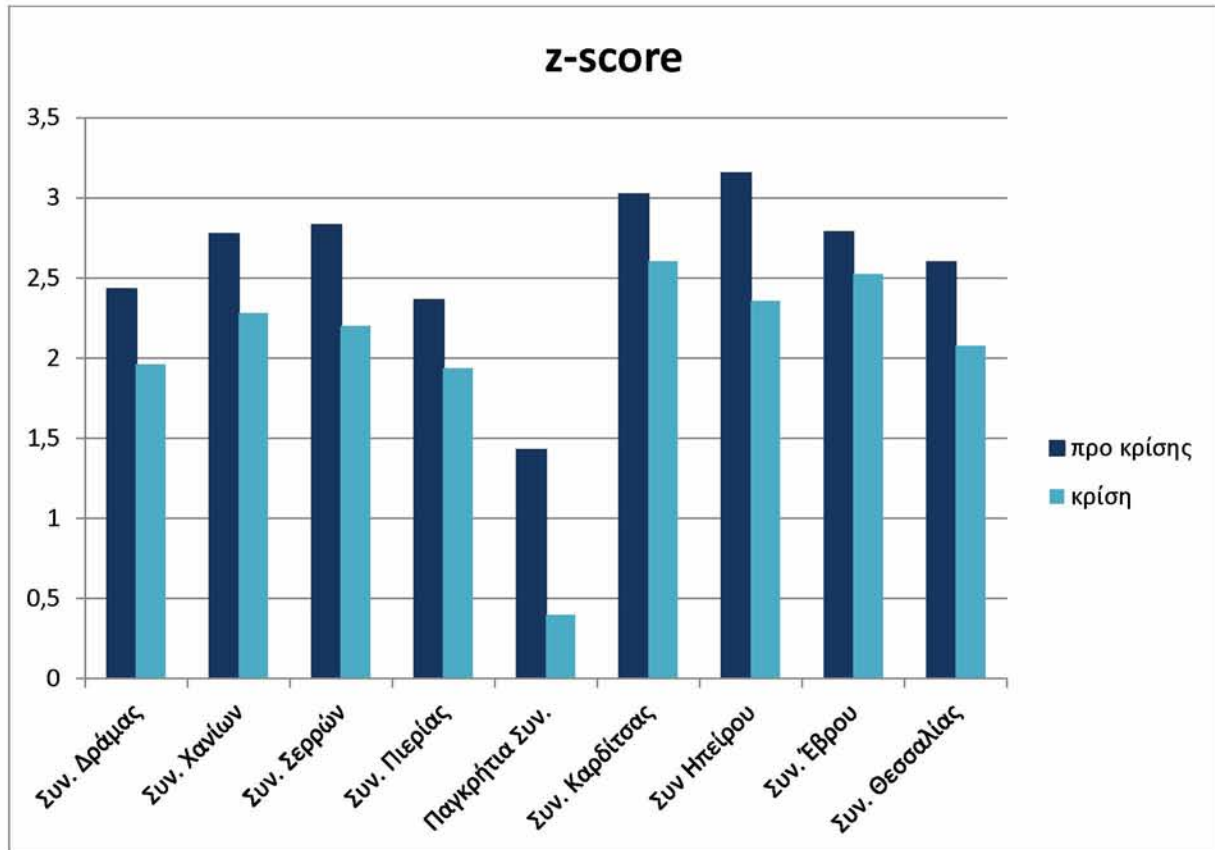
Ίδια επεξεργασία

Στην περίοδο πριν την κρίση, μόνο η Παγκρήτια συνεταιριστική τράπεζα έχει χαμηλό μέσο όρο \ln_z σε σύγκριση με τις υπόλοιπες. Οι συνεταιριστικές τράπεζες Ηλείου και Καρδίτσας βρίσκονται σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα.

Στην περίοδο της κρίσης καμία συνεταιριστική τράπεζα δεν παρουσίασε αύξηση στο φυσικό λογάριθμο του z-score με τη συνεταιριστική Καρδίτσας να έχει το υψηλότερο δείκτη και την Παγκρήτια να συνεχίζει με σημαντικά χαμηλό z-score.

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος εξέλιξης του δείκτη z-score πριν την κρίση και κατά τη διάρκεια της κρίσης

Διάγραμμα 8 z-score πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης

Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 8 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία μεταβλητών 1^{ου} υποδείγματος

Σε αυτό τον πίνακα παρουσιάζονται βασικά περιγραφικά στατιστικά στοιχεία της εξαρτημένης μεταβλητής z-score και των ανεξάρτητων μεταβλητών για τις εννιά ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες για την περίοδο πριν την κρίση (2004-2008) και κατά την περίοδο της κρίσης (2009-2016)

Μεταβλητή	(2004-2008)				(2009-2016)			
	Mean	Std.Dev.	Min	Max	Mean	Std.Dev.	Min	Max
lnz	2,600	0,501	1,277	3,300	2,038	0,884	-3,283	3,023
size	18,564	1,216	18,209	21,363	18,786	1,187	17,311	21,490
wfr	0,765	0,069	0,512	0,871	0,803	0,051	0,700	0,912
LA	0,727	0,093	0,506	0,851	0,855	0,161	0,569	1,181
rgdp	2,850	2,399	-0,335	5,652	-3,656	3,368	-9,132	0,740

Ίδια επεξεργασία

Η μέση τιμή της εξαρτημένης μεταβλητής μειώθηκε σημαντικά την περίοδο της κρίσης περίπου 22%. Όσο πιο χαμηλός είναι ο δείκτης τόσο μειώνεται η σταθερότητα των τραπεζών επομένως αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο. Αντιθέτως, η μέση τιμή του μεγέθους (size) όλων των συνεταιριστικών δεν παρουσιάζει σημαντική αλλαγή. Ο πίνακας δείχνει μία μέτρια αύξηση την περίοδο της κρίσης από 18,564 σε 18,786. Επίσης μία μικρή αύξηση παρουσιάζει και ο λόγος των καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού από 76,5% σε 80,3%. Ο δείκτης δάνεια προς το σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε σημαντικά από 72,7% πριν την κρίση σε 85,5% κατά την περίοδο της κρίσης. Όσον αφορά την μακροοικονομική μεταβλητή η μέση τιμή μειώνεται σημαντικά από 2,85 πέφτει σε αρνητικά επίπεδα της τάξης του -3,66.

5.2 Περιγραφική στατιστική ανάλυση μεταβλητών απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών

Πίνακας 9 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία Roaa

Σε αυτό τον πίνακα παρουσιάζεται ο μέσος όρος του δείκτη απόδοσης μέσου ενεργητικού (Roaa) για κάθε μία από τις εννιά ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες για την περίοδο πριν την κρίση (2004-2008) και κατά την περίοδο της κρίσης (2009-2016).

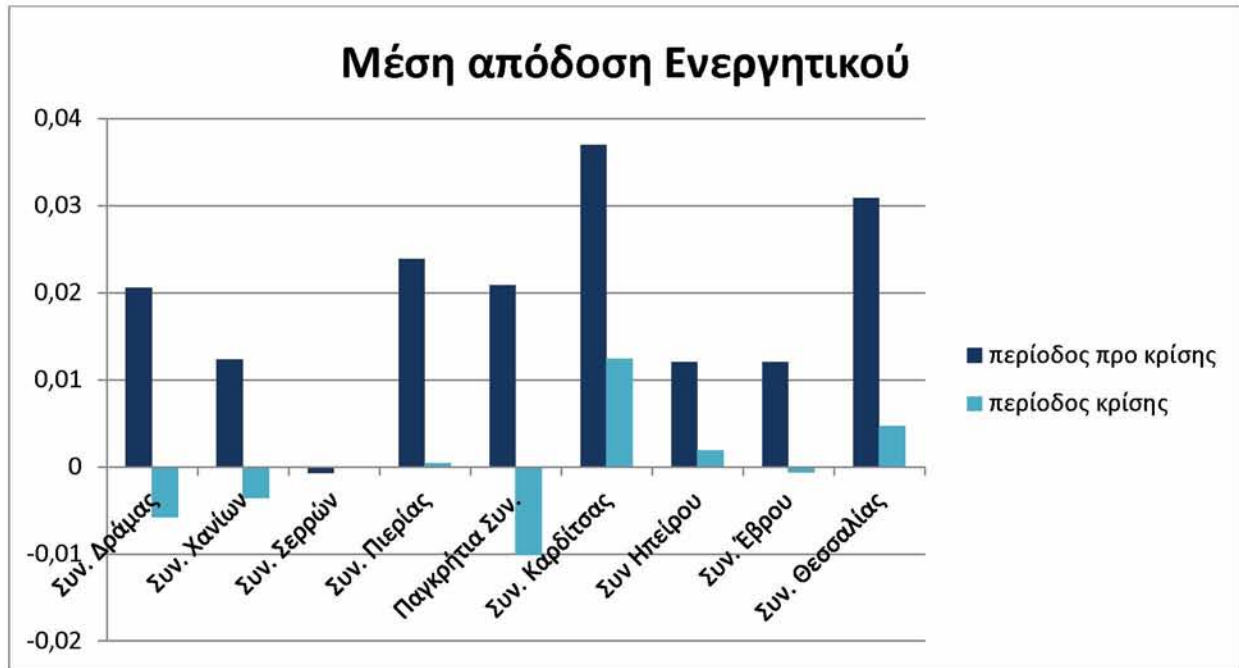
ROAA		
Συνεταιριστικές τράπεζες	(2004-2008)	(2009-2016)
Δράμας	0,021	-0,006
Χανίων	0,012	-0,004
Σερρών	-0,001	-0,0001
Περίας	0,024	0,0004
Παγκρήτια	0,021	-0,010
Καρδίτσας	0,037	0,012
Ηπείρου	0,012	0,002
Έβρου	0,012	-0,001
Θεσσαλίας	0,031	0,005

Ίδια επεξεργασία

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται πως ο δείκτης απόδοσης μέσου ενεργητικού για κάθε μία από τις εννιά συνεταιριστικές είναι σημαντικά χαμηλός. Πιο συγκεκριμένα, την περίοδο της κρίσης ο δείκτης μειώνεται σε όλες τις τράπεζες και φτάνει σε αρνητικά επίπεδα στις περισσότερες από τις τράπεζες ενώ στις υπόλοιπες βρίσκεται πολύ κοντά στο μηδέν.

Παρακάτω γίνεται παρουσίαση του διαγράμματος εξέλιξης του δείκτη ROAA πριν την κρίση και κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Διάγραμμα 9 Roaa πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης

Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 10 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία 2^{ου} υποδείγματος

Σε αυτό τον πίνακα παρουσιάζονται βασικά περιγραφικά στατιστικά στοιχεία της εξαρτημένης μεταβλητής απόδοσης ενεργητικού (Roaa) για τις εννιά ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες για την περίοδο πριν την κρίση (2004-2008) και κατά την περίοδο της κρίσης (2009-2016).

Μεταβλητή	(2004-2008)				(2009-2016)			
	Mean	Std.Dev.	Min	Max	Mean	Std.Dev.	Min	Max
Roaa	0,019	0,015	-0,042	0,050	-0,00	0,017	-0,090	0,032
size	18,564	1,216	18,209	21,363	18,786	1,187	17,311	21,490
Lrisk	0,959	0,162	0,636	1,481	1,067	0,205	0,705	1,627
eta	0,199	0,063	0,089	0,419	0,140	0,057	0,024	0,261

rgdp	2,850	2,399	-0,335	5,652	-3,656	3,368	-9,132	0,740
------	-------	-------	--------	-------	--------	-------	--------	-------

Ίδια επεξεργασία

Ο κίνδυνος ρευστότητας δηλαδή ο λόγος των δανείων προς τις καταθέσεις αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης από 95,9% σε 106,7%. Όταν αυτός ο δείκτης αυξάνεται οι τράπεζες χρησιμοποιούν λιγότερες καταθέσεις για τη χορήγηση δανείων ή χορηγούν περισσότερα δάνεια χωρίς αύξηση των καταθέσεων, οπότε η απόδοση των τραπεζών επιδεινώνεται.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας εμφάνισε μία μείωση κατά την περίοδο της κρίσης από 19,9% σε 14%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται ο σκοπός της έρευνας, καθώς και οι ερευνητικές υποθέσεις, όπως προκύπτουν από την βιβλιογραφική επισκόπηση που έγινε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Επιπλέον γίνεται αναφορά στα δεδομένα της έρευνας και παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας που ακολουθήθηκε και τα υποδείγματα της έρευνας που χρησιμοποιήθηκαν.

6.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στα προηγούμενα κεφάλαια παρουσιάστηκαν οι μεταβλητές και των δύο υποδειγμάτων για την απόδοση και τον κίνδυνο των συνεταιριστικών τραπεζών αλλά και οι μεταβλητές που τις επηρεάζουν οι οποίες προέκυψαν από την βιβλιογραφική επισκόπηση. Συνοψίζοντας ο σκοπός της παρούσας διπλωματικής είναι να γίνει εξέταση των παραγόντων του δείγματος μας, που επηρεάζουν το δείκτη z-score και την απόδοση του ενεργητικού (ROA), και έπειτα θα εξεταστεί κατά πόσο συμφωνούν τα αποτελέσματα με τη θεωρία και τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής επισκόπησης που έχει προηγηθεί στα παραπάνω κεφάλαια.

6.2 ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Το δείγμα της παρούσας εργασίας αποτελείται από στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των εννιά ελληνικών συνεταιριστικών τραπεζών για το διάστημα 2004 έως 2016. Το χρονικό διάστημα περιορίζεται μέχρι το 2016 για το λόγο του περιορισμού των δεδομένων από το 2017 και έπειτα λόγω συγχώνευσης των συνεταιριστικών όπου και μειώθηκαν στις επτά. Το σύνολο των παρατηρήσεων ανέρχεται στις 117. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος αλλά και από ισολογισμούς από τις επίσημες ιστοσελίδες κάθε Συνεταιριστικής τράπεζας.

6.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την επίδραση των προσδιοριστικών παραγόντων στο δείκτη z-score και Roaa έγινε χρήση της μεθοδολογίας ανάλυσης δεδομένων πάνελ (panel data analysis). Σύμφωνα με τον περιορισμένο αριθμό παρατηρήσεων έγινε η εκτίμηση και των δύο υποδειγμάτων μέσω της παλινδρόμησης ελαχίστων τετραγώνων (ordinary least squares). Πιο συγκεκριμένα εφαρμόστηκαν οι τυχαίες επιδράσεις (random effects) και στα δύο μοντέλα. Η επιλογή αυτής

της μεθόδου έγινε μέσω του Hausman test. Όσον αφορά το πρώτο μοντέλο με εξαρτημένη μεταβλητή τον δείκτη z-score, η διενέργεια του ελέγχου Hausman κάνει αποδεκτή την H_0 υπόθεση δηλαδή ότι το μοντέλο έχει τυχαίες επιδράσεις ($\text{prob}=0.9760$). Το ίδιο ισχύει και για την εξαρτημένη μεταβλητή Roaa. Η διενέργεια του ελέγχου Hausman κάνει αποδεκτή την H_0 υπόθεση δηλαδή ότι το μοντέλο έχει τυχαίες επιδράσεις ($\text{prob}=0.8954$).

Είναι κοινή πρακτική στα εμπειρικά άρθρα η χρήση τυποποιημένων σφαλμάτων και των σχετικών διαστημάτων εμπιστοσύνης που είναι εύρωστα (robust) με την παρουσία ετεροσκεδαστικότητας. Η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη μορφή των ισχυρών, συνεκτικών τυπικών σφαλμάτων ετεροσκεδαστικότητας είναι αυτά που συνδέονται με το έργο του White (1980). Η αιτιολόγηση αυτών των τυποποιημένων σφαλμάτων και των σχετικών διαστημάτων εμπιστοσύνης είναι ότι είναι ασυμπτωτικά: βασίζονται σε μεγάλα δείγματα για την εγκυρότητα τους. Imbens και Kolesar (2012)

Σε μικρά δείγματα οι ιδιότητες αυτών των διαδικασιών δεν είναι πάντα ελκυστικές: οι ισχυροί εκτιμητές διακύμανσης είναι μεροληπτικοί προς τα κάτω και τα διαστήματα εμπιστοσύνης με βάση την κανονική κατανομή χρησιμοποιώντας αυτούς τους εκτιμητές διακύμανσης μπορεί να έχουν τιμές σημαντικά κάτω από τις κανονικές τιμές τους. Imbens και Kolesar (2012)

Υπάρχει μια μεγάλη βιβλιογραφία που τεκμηριώνει και αντιμετωπίζει αυτά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα μικρά δείγματα στο πλαίσιο μοντέλων γραμμικής παλινδρόμησης, μερικά από αυτά ανασκοπήθηκαν στους MacKinnon και White (1985), Angrist and Pischke (2009) και MacKinnon (2012) σύμφωνα με τους Imbens και Kolesar (2012)

Ο λόγος που γίνεται παρακάτω η εκτίμηση του υποδείγματος με robust standard errors (white period) είναι γιατί υπάρχει μία ασάφεια στη βιβλιογραφία για το ελάχιστο όριο του δείγματος που πρέπει να γίνεται η έρευνα. Άλλοι υποστηρίζουν πως 10 ή 20 clusters είναι αρκετά ενώ άλλοι 50. Imbens και Kolesar (2012).

Η εκτίμηση των υποδειγμάτων έγινε με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου `enviews` 9.

6.4 Εμπειρική ανάλυση

6.4.1 Έλεγχοι για ύπαρξη στασιμότητας στις μεταβλητές του κινδύνου των συνεταιριστικών τραπεζών

Πίνακας 11 Έλεγχος στασιμότητας I^{00} υποδείγματος στα επίπεδα

Σε αυτόν τον πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των τεστ ύπαρξης μοναδιαίας ρίζας των μεταβλητών.

Ho: Μη στασιμότητα	lnz	La	rgdp	wfr	size
Levin, Lin & Chu t*	0.2000	0.9903	0.0555	0.1730	0.0000
Im, Pesaran and Shin W-st	0.9660	1.0000	0.2715	0.3330	0.0002
ADF - Fisher Chi-square	0.9541	0.9731	0.5621	0.1716	0.0010
PP - Fisher Chi-square	0.9643	0.9946	0.5621	0.3786	0.0000

Eviews 9

Στα παραπάνω test για να γίνει αποδεκτή η μηδενική υπόθεση (H0) θα πρέπει το p-value να είναι μεγαλύτερο από 0,05, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Σε αντίθετη περίπτωση, αποδεκτή γίνεται η εναλλακτική υπόθεση (H1: Στασιμότητα), όταν το p-value είναι μικρότερο από 0,05. Στην συγκεκριμένη εμπειρική μελέτη, όσον αφορά την παλινδρόμηση σε όλες τις μεταβλητές δεν απορρίφθηκε η μηδενική υπόθεση, καθώς το p-value ήταν μεγαλύτερο από 0,05 εκτός της μεταβλητής των συνολικών περιουσιακών στοιχείων (size) σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Επομένως, το επόμενο βήμα είναι να γίνει ο έλεγχος στασιμότητας των μεταβλητών στις πρώτες διαφορές.

Πίνακας 12 Έλεγχος στασιμότητας I^{00} υποδείγματος στις πρώτες διαφορές

Σε αυτόν τον πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των τεστ ύπαρξης στασιμότητας στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών.

Ho: Μη στασιμότητα	lnz	La	rgdp	wfr	size
--------------------	-----	----	------	-----	------

Levin, Lin & Chu t*	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001
Im, Pesaran and Shin W-st	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0421
ADF - Fisher Chi-square	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0437
PP - Fisher Chi-square	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0047

Eviews 9

Στα παραπάνω test απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H0) καθώς το p-value είναι μικρότερο από 0,05, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Επομένως, το υπόδειγμα εκτιμήθηκε με τις μεταβλητές να βρίσκονται στις πρώτες διαφορές.

Παρακάτω παρουσιάζεται ο πίνακας αυτοσυσχέτισης της εξαρτημένης μεταβλητής z-score και των ανεξάρτητων μεταβλητών .

Πίνακας 13 συσχέτισης 1^{ου} υποδείγματος

	LNZ	SIZE	LA	RGDP	WFR	CRS
LNZ	1.000000					
SIZE	0.271640	1.000000				
LA	-0.378653	-0.674975	1.000000			
RGDP	0.171875	-0.087918	-0.059938	1.000000		
WFR	-0.320015	0.172188	-0.255296	-0.017109	1.000000	
CRS	-0.136291	-0.433349	0.167114	0.195602	0.115832	1.000000

Eviews 9

Από τον πίνακα της συσχέτισης των μεταβλητών παρατηρούμε ότι υπάρχει μία αρνητική συσχέτιση μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών LA και WFR με την εξαρτημένη LNZ. Με τις μεταβλητές RGDP και SIZE βρέθηκε μία θετική συσχέτιση με την εξαρτημένη. Οι δύο ανεξάρτητες μεταβλητές SIZE και LA παρουσιάζουν μία σημαντικά αρνητική συσχέτιση.

6.4.2. Αποτελέσματα παλινδρόμησης

Πίνακας 14 ols random effects 1^{ov} υποδείγματος

Εξαρτημένη μεταβλητή z-score με τυχαίες επιδράσεις (ols random effects)

Μεταβλητές	coefficient	St.error	t-statistic	p-value
SIZE	0.0991	0.2317	0.4276	0.6698
LA	-1.4369	0.3799	-3.7823	0.0003
RGDP	0.0126	0.0074	1.7075	0.0908
WFR	-2.9589	0.5906	-5.0098	0.0000
CRS	-0.0101	0.0579	-0.1742	0.8620
C	-0.0218	0.0557	-0.3911	0.6965
R ²	0,3497			
Durbin-Watson	2,3142			

Eviews 9

Από τον πίνακα παρατηρούμε ότι η μεταβλητή δάνεια προς το σύνολο του ενεργητικού (LA) είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 1%. Επίσης το πρόσημο ταυτίζεται με το αναμενόμενο πρόσημο όπου βασίστηκε σε προηγούμενες μελέτες.

Το αποτέλεσμα του συγκεκριμένου δείκτη συμφωνεί με τα αποτελέσματα του Chiaramonte κ.α (2013) και του Hesse (2007). Έρχεται όμως σε αντίθεση με του Liu (2013) όπου η συγκεκριμένη μεταβλητή προέκυψε μη στατιστικά σημαντική και με θετικό πρόσημο.

Η μεταβλητή καταθέσεις προς το σύνολο του ενεργητικού (WFR) είναι επίσης στατιστικά σημαντική σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 1%. Το αρνητικό πρόσημο έρχεται σύμφωνο με τη θεωρία. Ο Chiaramonte κ.α (2013) στο βασικό του υπόδειγμα καταλήγει ότι η μεταβλητή είναι μη στατιστική σημαντική.

Η μακροοικονομική μεταβλητή (RGDP) είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%. Όσον αφορά το αναμενόμενο πρόσημο από τη θεωρία μπορούσε να καταλήξει είτε θετικό είτε αρνητικό. Σε άρθρο όπως του Kohler (2014) δεν αποτέλεσε στατιστικά σημαντική η μεταβλητή και το πρόσημο ήταν αρνητικό.

Το σύνολο του ενεργητικού (SIZE) και η ψευδομεταβλητή για την οικονομική κρίση δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Σε πολλές έρευνες υπήρχε αμφιβολία για τη στατιστική

σημαντικότητα της μεταβλητής SIZE και ορισμένοι καταλήγουν μέσα από την εκτίμηση των υποδειγμάτων τους στη μη στατιστική σημαντικότητα όπως οι Clark κ.α (2018), Hesse (2007), Liu (2013).

Πίνακας 15 ols random effects robust std. errors

Εξαρτημένη μεταβλητή z-score με τυχαίες επιδράσεις (ols random effects) και robust standard errors (white period)

Μεταβλητές	coefficient	St.error	t-statistic	p-value
SIZE	0.0991	0.1761	0.5626	0.5750
LA	-1.4369	0.5136	-2.7977	0.0062
RGDP	0.0126	0.0064	1.9732	0.0512
WFR	-2.9589	0.7720	-3.8329	0.0002
CRS	-0.0101	0.0424	-0.2379	0.8124
C	-0.0218	0.0435	-0.5007	0.6177
R ²	0,3497			
Durbin-Watson	2.3142			

Eviews 9

Εκτιμήθηκε το υπόδειγμα με robust standard errors για τους λόγους που αναφέρονται στη μεθοδολογία. Όσον αφορά τη στατιστική σημαντικότητα των μεταβλητών συνεχίζουν να είναι στατιστικά σημαντικές στα ίδια επίπεδα όπως και στην εκτίμηση του υποδείγματος με standard errors τα οποία δεν είναι robust.

6.4.3 Έλεγχος στασιμότητας μεταβλητών υποδείγματος απόδοσης συνεταιριστικών τραπεζών

Πίνακας 16 Έλεγχος στασιμότητας 2^{ου} υποδείγματος στα επίπεδα

Ho: Μη στασιμότητα	roaa	eta	lrisk	rgdp	size
Levin, Lin & Chu t*	0,0463	0.3773	0.6327	0.0555	0.0000
Im, Pesaran and Shin W-st	0.5658	0.9379	0.9468	0.2715	0.0002

ADF - Fisher Chi-square	0.5341	0.9622	0.8930	0.5621	0.0010
PP - Fisher Chi-square	0.2485	0.9697	0.9269	0.5621	0.0000

Εviews 9

Στα παραπάνω test για να γίνει αποδεκτή η μηδενική υπόθεση (H0) θα πρέπει το p-value να είναι μεγαλύτερο από 0,05, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Σε αντίθετη περίπτωση, αποδεκτή γίνεται η εναλλακτική υπόθεση (H1: Στασιμότητα), όταν το p-value είναι μικρότερο από 0,05. Στην συγκεκριμένη εμπειρική μελέτη, σε όλες τις μεταβλητές δεν απορρίφθηκε η μηδενική υπόθεση, καθώς το p-value ήταν μεγαλύτερο από 0,05 εκτός της μεταβλητής των συνολικών περιουσιακών στοιχείων (size) σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Επομένως, το επόμενο βήμα είναι να γίνει ο έλεγχος στασιμότητας των μεταβλητών στις πρώτες διαφορές.

Πίνακας 17 Έλεγχος στασιμότητας 2^{ου} υποδείγματος στις πρώτες διαφορές

H0: Μη στασιμότητα	roaa	eta	lrisk	rgdp	size
Levin, Lin & Chu t*	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001
Im, Pesaran and Shin W-st	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0421
ADF - Fisher Chi-square	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.0437
PP - Fisher Chi-square	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.0047

Εviews 9

Στα παραπάνω test απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H0) καθώς το p-value είναι μικρότερο από 0,05, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Επομένως, το υπόδειγμα εκτιμήθηκε με τις μεταβλητές να βρίσκονται στις πρώτες διαφορές.

Πίνακας 18 Συσχέτισης μεταβλητών 2^{ου} υποδείγματος

	ROAA	RGDP	SIZE	LRISK	ETA	CRS
ROAA	1.000000					
RGDP	0.208496	1.000000				
SIZE	0.179156	-0.087918	1.000000			
LRISK	-0.251832	-0.007639	-0.565452	1.000000		
ETA	0.260553	0.107899	0.087059	0.077164	1.000000	
CRS	-0.058488	0.195602	-0.433349	0.079037	-0.151525	1.000000

Eviews 9

Από τον πίνακα της συσχέτισης των μεταβλητών παρατηρούμε ότι υπάρχει μία αρνητική συσχέτιση μεταξύ της ανεξάρτητης μεταβλητής LRISK με την εξαρτημένη ROAA. Με τις μεταβλητές RGDP, SIZE και ETA βρέθηκε μία θετική συσχέτιση με την εξαρτημένη. Οι δύο ανεξάρτητες μεταβλητές SIZE και LRISK παρουσιάζουν μία σημαντικά αρνητική συσχέτιση αλλά όχι μία ανησυχητικά σημαντική συσχέτιση.

6.4.4 Αποτελέσματα παλινδρόμησης

Πίνακας 19 ols random effects 2ου υποδείγματος

Εξαρτημένη μεταβλητή roaa με τυχαίες επιδράσεις (ols random effects)

Μεταβλητές	coefficient	St.error	t-statistic	p-value
RGDP	0.0006	0.0003	1.9471	0.0543
SIZE	0.0009	0.0086	0.1027	0.9184
LRISK	-0.0184	0.0082	-2.2370	0.0275
ETA	0.0889	0.0334	2.6667	0.0089
CRS	-0.0007	0.0024	-0.2785	0.7812

C	0.0007	0.0022	0.3271	0.7443
R ²	0.1749			
Durbin-Watson	2.2518			

Eviews 9

Η μεταβλητή Rgdp είναι στατιστικά σημαντική στο επίπεδο 10% στατιστικής σημαντικότητας με θετικό πρόσημο το οποίο συμφωνεί με την βιβλιογραφία. Τα ίδια αποτελέσματα όσον αφορά τη συγκεκριμένη μεταβλητή εμφάνισαν και οι Al-Homaidi κ.α (2018).

Η μεταβλητή Lrisk (δάνεια προς σύνολο καταθέσεων) είναι επίσης στατιστικά σημαντική στο 5% της στατιστικής σημαντικότητας με αρνητικό πρόσημο. Έρχεται σε αντιστοιχία με τη βιβλιογραφία και συμφωνεί πλήρως με το άρθρο των Petria κ.α (2015)

Η μεταβλητή eta (ίδια κεφάλαια προς σύνολο ενεργητικού) είναι και αυτή με τη σειρά της στατιστικά σημαντική στο 1% της στατιστικής σημαντικότητας με θετικό πρόσημο. Συμφωνεί πλήρως ως προς το πρόσημο με τη βιβλιογραφία. Αρκετοί συγγραφείς συμπεριέλαβαν το συγκεκριμένο δείκτη στην έρευνα τους διότι δεν ήταν ξεκάθαρο αν όντως επηρεάζει την εξαρτημένη μεταβλητή ROAA. Ενδεικτικά οι Petria κ.α (2015) και Staikouras και Wood (2011) βρήκαν τα ίδια αποτελέσματα με την παρούσα εργασία. Αντίθετα, οι Al-Homaidi κ.α (2018) και Dietrich και Wanzengied (2011) κατέληξαν στη μη στατιστική σημαντικότητα του δείκτη.

Το σύνολο του ενεργητικού (SIZE) και η ψευδομεταβλητή για την οικονομική κρίση δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της βιβλιογραφίας η μεταβλητή Size ήταν στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 20 Πίνακας ols random effects robust std. errors 2⁰⁰ υποδείγματος

Εξαρτημένη μεταβλητή roaa με random effects και robust standard errors

Μεταβλητές	coefficient	St.error	t-statistic	p-value
RGDP	0.0006	0.0002	2.4783	0.0148

SIZE	0.0009	0.0109	0.0809	0.9357
LRISK	-0.0184	0.0161	-1.1422	0.2560
ETA	0.0889	0.0219	4.0520	0.0001
CRS	-0.0007	0.0020	-0.3288	0.7430
C	0.0007	0.0025	0.2878	0.7741
R2	0.1749			
Durbin-Watson	2.2518			

 Eviews 9

Εκτιμήθηκε το υπόδειγμα με robust standard errors για τους λόγους που αναφέρονται στη μεθοδολογία. Όσον αφορά τη στατιστική σημαντικότητα των μεταβλητών συνεχίζουν να είναι στατιστικά σημαντικές στα ίδια επίπεδα όπως και στην εκτίμηση του υποδείγματος με standard errors τα οποία δεν είναι robust. Εξάιρεση αποτελεί η μεταβλητή Lrisk η οποία φαίνεται να μην επηρεάζει την εξαρτημένη μεταβλητή Roaa.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία επιχειρήθηκε να γίνει έρευνα των παραγόντων που επηρεάζουν την απόδοση και τον κίνδυνο των τραπεζών. Μέσα από την περιγραφική στατιστική ανάλυση το συμπέρασμα είναι όσον αφορά το δείκτη z-score ο οποίος δείχνει το βαθμό της σταθερότητας των τραπεζών, είναι η πτώση του δείκτη κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Η συνεταιριστική τράπεζα με τις υψηλότερες αποκλίσεις σε σύγκριση με τις υπόλοιπες είναι η Παγκρήτια συνεταιριστική. Ίσως αυτή η μεγάλη απόκλιση στις τιμές του δείκτη να επηρέασε και τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης που ακολούθησε.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης ελαχίστων τετραγώνων με τυχαίες επιδράσεις η μακροοικονομική μεταβλητή του Ακαθάριστου Εγχώριου προϊόντος και οι δείκτες δάνεια προς σύνολο ενεργητικού και καταθέσεις προς το σύνολο του ενεργητικού επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή σύμφωνα με άλλες μελέτες που έχουν γίνει.

Το συμπέρασμα όσον αφορά τη μεταβλητή που μετράει την απόδοση των συνεταιριστικών, τη μέση απόδοση του ενεργητικού (Roaa) τα αποτελέσματα ήταν αρνητικά. Πιο συγκεκριμένα ο δείκτης παρουσίασε σημαντική πτώση για όλες τις συνεταιριστικές τράπεζες και σε αρκετές από αυτές ο δείκτης κινήθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα του μηδενός.

Επίσης όσον αφορά τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης ελαχίστων τετραγώνων με τυχαίες επιδράσεις οι δείκτες δάνεια προς το σύνολο των καταθέσεων, η κεφαλαιακή επάρκεια και η μακροοικονομική μεταβλητή του Ακαθάριστου Εγχώριου προϊόντος έδειξαν ότι επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή και τα αποτελέσματα συμφωνούν με τη θεωρία.

Τέλος είναι σημαντικό να γίνει αναφορά για την αξιοπιστία του δείγματος όσον αφορά το μέγεθος του δείγματος σε σύγκριση με τη βιβλιογραφική επισκόπηση των μελετών σε δείγματα με πολλές χιλιάδες παρατηρήσεις στην πλειονότητα τους.

Βιβλιογραφία

1. Al-Homaidi E., Tabash M., Farhan N., and Almaqtari F., (2018), “Bank-Specific and Macro-Economic determinants of profitability of indian commercial banks: A panel data approach”, *Cogent Economics & Finance*
2. Alexiou, C., and Voyagas S., (2009) “Determinants of Bank Profitability: Evidence from The Greek Banking Sector.” *Economic Annals*, No 182, pp.93-118
3. Alexopoulos Y., and Goglio S., (2009), “Financial deregulation and economic distress: Is there a future for financial co-operatives?”, *European research institute on cooperative and Social enterprises*. N.001
4. Athanasoglou, P.P., Brissimis, S.N. and M.D. Delis (2005). “Bank-specific industry-specific and macroeconomics determinants of bank profitability.” *Journal of International and Financial Markets, Institutions & Money*
5. Chiaramonte, L., Poli, F. and Oriani, M. (2013), “Are Cooperative Banks a Lever for Promoting Bank Stability? Evidence from the Recent Financial Crisis in OECD Countries.” *European Financial Management*, No 21(3), pp.491-523
6. Clark E., Mare D., and Radic N., (2018), “Cooperative banks: What do we know about competition and risk preferences?”, *Journal of International Financial Markets, Institutions & Money*, No 52, pp.90-101
7. Dietrich A., and Wanzenried G., (2011),” Determinants of bank profitability before and during the crisis: Evidence from Switzerland”, *Journal of International Financial Markets, Institutions & Money*, No 21, pp.307-327.
8. Ferri G. (2012), *Credit Cooperatives: Challenges and Opportunities in the New Global Scenario*, Euricse Working Paper, N.031
9. Fiordelisi F. and Mare D.S., (2014),” Competition and financial stability in European cooperative banks”, *Journal of International Money and Finance*, No 45, pp.1-16
10. Fonteyne, W., (2007), “Co-operative Banks in Europe – Policy Issues”, *International Monetary Fund Working Paper*
11. Heffernan S., and Fu M., (2008), “The Determinants of Bank Performance in China”, *SSRN Electronic Journal*
12. Hesse H., and Cihac M., (2007), “Cooperative Banks and Financial Stability”, *International Monetary Fund*
13. Imbens G.W., Kolesar M., (2012), “Robust standard errors in small samples: some practical advice” *National Bureau of Economic Research*

14. Kohler M.,(2014),” Which banks are more risky? The impact of business models on bank stability” Journal of Financial Stability, No 14, pp.195-212.
15. Li X., Tripe D., and Malone C.,(2017), “Measuring bank risk: An exploration of z-score”, SSRN Electronic Journal
16. Liu H., Molyneux P. and Wilson J.,(2013), “Competition and stability in European Banking: A regional analysis”, The Manchester School, Vol 81 No 2, pp.176–201
17. Maroua B.,(2015), ” The Impact Of The Multi-Stakeholders Governance On The Performance Of Cooperative Banks: Evidence Of European Cooperative Banks”, Procedia-Social and Behavioral Sciences, vol 195, pp.713-720
18. Petria N., Capraru B. and Ihnatov I., (2015),” Determinants of banks’ profitability: evidence from EU 27 banking systems” , Procedia Economics and Finance, vol. 20, pp.518-524.
19. Staikouras C.and Wood G.,(2011), “The Determinants Of European Bank Profitability”, International Business & Economics Research Journal, vol.3, No.6,pp.57-68

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

20. <https://www.este.gr/el/>
21. <http://www.eacb.coop/en/home.html>
22. <http://www.dramabank.gr/>
23. <http://www.epirusbank.com/>
24. <http://www.bankofthessaly.gr/>
25. <https://www.serrescoopbank.gr/>
26. <http://www.chaniabank.gr/>
27. <http://www.pancretabank.gr/>
28. <http://www.bankofkarditsa.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1

Dependent Variable: LNZ
 Method: Panel EGLS (Cross-section random effects)
 Date: 04/30/19 Time: 22:18
 Sample (adjusted): 2005 2016
 Periods included: 12
 Cross-sections included: 9
 Total panel (balanced) observations: 108
 Swamy and Arora estimator of component variances

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LNSIZE	0.099077	0.231693	0.427620	0.6698
LA	-1.436893	0.379899	-3.782306	0.0003
RGDP	0.012584	0.007370	1.707517	0.0908
WFR	-2.958919	0.590628	-5.009787	0.0000
CRS	-0.010085	0.057890	-0.174216	0.8620
C	-0.021802	0.055740	-0.391131	0.6965

Effects Specification		S.D.	Rho
Cross-section random		0.000000	0.0000
Idiosyncratic random		0.243544	1.0000

Weighted Statistics			
R-squared	0.349666	Mean dependent var	-0.076852
Adjusted R-squared	0.317787	S.D. dependent var	0.284118
S.E. of regression	0.234671	Sum squared resid	5.617167
F-statistic	10.96852	Durbin-Watson stat	2.314207
Prob(F-statistic)	0.000000		

Unweighted Statistics			
R-squared	0.349666	Mean dependent var	-0.076852
Sum squared resid	5.617167	Durbin-Watson stat	2.314207

Πίνακας 2

Dependent Variable: LNZ
 Method: Panel EGLS (Cross-section random effects)
 Date: 04/30/19 Time: 22:22
 Sample (adjusted): 2005 2016
 Periods included: 12
 Cross-sections included: 9
 Total panel (balanced) observations: 108
 Swamy and Arora estimator of component variances
 White period standard errors & covariance (no d.f. correction)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
----------	-------------	------------	-------------	-------

Μελετώντας την απόδοση και τον κίνδυνο των συνεταιριστικών τραπεζών

LNSIZE	0.099077	0.176120	0.562552	0.5750
LA	-1.436893	0.513590	-2.797744	0.0062
RGDP	0.012584	0.006377	1.973239	0.0512
WFR	-2.958919	0.771971	-3.832943	0.0002
CRS	-0.010085	0.042396	-0.237886	0.8124
C	-0.021802	0.043541	-0.500707	0.6177
Effects Specification				
			S.D.	Rho
Cross-section random			0.000000	0.0000
Idiosyncratic random			0.243544	1.0000
Weighted Statistics				
R-squared	0.349666	Mean dependent var		-0.076852
Adjusted R-squared	0.317787	S.D. dependent var		0.284118
S.E. of regression	0.234671	Sum squared resid		5.617167
F-statistic	10.96852	Durbin-Watson stat		2.314207
Prob(F-statistic)	0.000000			
Unweighted Statistics				
R-squared	0.349666	Mean dependent var		-0.076852
Sum squared resid	5.617167	Durbin-Watson stat		2.314207

Πίνακας 3

Dependent Variable: ROAA
 Method: Panel EGLS (Cross-section random effects)
 Date: 04/29/19 Time: 12:14
 Sample (adjusted): 2005 2016
 Periods included: 12
 Cross-sections included: 9
 Total panel (balanced) observations: 108
 Swamy and Arora estimator of component variances

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
RGDP	0.000584	0.000300	1.947125	0.0543
LNSIZE	0.000881	0.008572	0.102733	0.9184
LRISK	-0.018360	0.008207	-2.237001	0.0275
ETA	0.088937	0.033351	2.666703	0.0089
CRS	-0.000655	0.002351	-0.278468	0.7812
C	0.000716	0.002190	0.327100	0.7443
Effects Specification				
			S.D.	Rho
Cross-section random			0.000000	0.0000
Idiosyncratic random			0.009907	1.0000
Weighted Statistics				
R-squared	0.174850	Mean dependent var		-0.001254

Μελετώντας την απόδοση και τον κίνδυνο των συνεταιριστικών τραπεζών

Adjusted R-squared	0.134401	S.D. dependent var	0.010340
S.E. of regression	0.009620	Sum squared resid	0.009440
F-statistic	4.322763	Durbin-Watson stat	2.251817
Prob(F-statistic)	0.001313		

Unweighted Statistics

R-squared	0.174850	Mean dependent var	-0.001254
Sum squared resid	0.009440	Durbin-Watson stat	2.251817

Πίνακας 4

Dependent Variable: ROAA
 Method: Panel EGLS (Cross-section random effects)
 Date: 04/29/19 Time: 12:20
 Sample (adjusted): 2005 2016
 Periods included: 12
 Cross-sections included: 9
 Total panel (balanced) observations: 108
 Swamy and Arora estimator of component variances
 White period standard errors & covariance (no d.f. correction)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
RGDP	0.000584	0.000236	2.478317	0.0148
LNSIZE	0.000881	0.010891	0.080854	0.9357
LRISK	-0.018360	0.016074	-1.142214	0.2560
ETA	0.088937	0.021949	4.052022	0.0001
CRS	-0.000655	0.001991	-0.328841	0.7430
C	0.000716	0.002489	0.287820	0.7741

Effects Specification

	S.D.	Rho
Cross-section random	0.000000	0.0000
Idiosyncratic random	0.009907	1.0000

Weighted Statistics

R-squared	0.174850	Mean dependent var	-0.001254
Adjusted R-squared	0.134401	S.D. dependent var	0.010340
S.E. of regression	0.009620	Sum squared resid	0.009440
F-statistic	4.322763	Durbin-Watson stat	2.251817
Prob(F-statistic)	0.001313		

Unweighted Statistics

R-squared	0.174850	Mean dependent var	-0.001254
Sum squared resid	0.009440	Durbin-Watson stat	2.251817